

บทที่ 2

เอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาในระดับอุดมศึกษามีความสำคัญและมีบทบาทในการพัฒนาประเทศเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพราะสถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่ผลิตกำลังคนระดับสูง ซึ่งกำลังคนดังกล่าวมีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้นำในการพัฒนาประเทศทุก ๆ ด้าน ทั้งด้าน เศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม ซึ่งจะเป็นการพัฒนาประเทศไปสู่ความเจริญในที่สุด

นักการศึกษาอุดมศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการอุดมศึกษาไว้ พอสรุปได้ดังนี้คือ

วิชิตร์ ศรัลอ่อน (2518 : 1) กล่าวว่า โดยทั่วไปถือว่า อุดมศึกษาเป็นการศึกษาระดับที่สาม (Tertiary Education) คือ เป็นระดับที่สี่หลังจากมัธยมศึกษา (post-secondary Education) ขอบข่ายของการอุดมศึกษาอาจแบ่งออกเป็น 3 ระดับด้วยกัน คือ ระดับแรก เป็นระดับที่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี ได้แก่ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง และอนุปริญญา ระดับที่สอง คือ ระดับปริญญาตรี และระดับที่สาม คือ ระดับที่สูงกว่าปริญญาตรี ซึ่งเรียกว่า ระดับบัณฑิตศึกษา

ไพฑูรย์ สนิลรัตน์ (2520 : 2) ได้ให้ความหมายของการอุดมศึกษาไว้ว่า "การศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นการศึกษาสำหรับคนวัยหนึ่งโดยเฉพาะ คือ วัยที่จะเป็นผู้ใหญ่หรือเป็นผู้ใหญ่แล้ว"

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2523 : 3) ได้สรุปความคิดเกี่ยวกับอุดมศึกษาไว้ว่า "อุดมศึกษา คือ การศึกษาระดับสูง ซึ่งจัดให้กับผู้เรียนที่มีประสบการณ์วุฒิมัธยมศึกษา และผ่านการศึกษาระดับมัธยมศึกษามาแล้ว"

จากความหมายของการอุดมศึกษาดังกล่าวข้างต้น สถาบันอุดมศึกษาจึงได้แก่สถาบันที่ให้การศึกษาระดับสูงจากมัธยมศึกษา อันประกอบด้วย วิทยาลัยครู วิทยาลัยอาชีวศึกษา วิทยาลัยเอกชน และมหาวิทยาลัย ซึ่งให้การศึกษาดังแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไป

จุดมุ่งหมายและภารกิจของสถาบันอุดมศึกษา

จุดมุ่งหมายของมหาวิทยาลัยที่มีลักษณะสากล ประมวลไว้ 3 ประการ คือ

1. บุกเบิก แลวงหา บำรุงรักษา และถ่ายทอดความรู้ เพื่อสร้างสรรค์สรรโลงความก้าวหน้า และความเป็นเลิศทางวิชาการ (Advancement of Knowledge and Academic Excellence)

2. ใช้ความรู้ให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม โดยถือว่า มหาวิทยาลัยเป็นแหล่งวิทยากรชั้นสูงที่เอื้ออำนวยประโยชน์ต่อความเจริญของมนุษยชาติ

3. ทะนุบำรุง ส่งเสริมศิลปและวัฒนธรรม

ภายในขอบเขตของจุดมุ่งหมายดังกล่าว มหาวิทยาลัยกระทำหน้าที่หลัก 4 ประการ คือ

1. การสอนวิชาการ และวิชาชีพ เพื่อสนองความต้องการกำลังคนของสังคม
2. การวิจัย ค้นคว้า เพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการ
3. บริการทางวิชาการแก่สังคม
4. ถ่ายทอดวัฒนธรรมและปลูกฝังความเป็นพลเมืองดี (วิสิตร คีร์ล้ออัน

2518 : 10-11)

สำหรับความมุ่งหมายของการอุดมศึกษาที่ปรากฏใน แผนปฏิรูปการศึกษา มีดังนี้คือ

1. พัฒนาความงอกงามทางสติปัญญา ความเจริญทางครอบครัว อันจะนำไปสู่ความก้าวหน้าทางวิชาการและความเจริญของมนุษยชาติ
2. สร้างสรรค์กำลังคนในระดับวิชาชีพชั้นสูง เพื่อพัฒนาสังคม
3. แหล่งวิทยากรที่เอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชน และชนบท
4. ทำนุบำรุงและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม
5. พัฒนาคนให้เป็นผู้ที่สมบูรณ์ด้วยคุณธรรมและจริยธรรม ให้สามารถดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่าแก่บุคคลและสังคม (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา 2524 : 11)

Mueller (1961 อ้างถึงใน พรุสุลี อาชวอำรุง 2524 : 8) ได้แยกประเภทของภารกิจแห่งสถาบันอุดมศึกษาอีกแบบหนึ่ง เป็น 4 ประเภทด้วยกัน ได้แก่

1. รักษา ถ่ายทอด และทำนุบำรุงวัฒนธรรม

2. พัฒนาบุคลิกภาพในทุก ๆ ด้าน
3. มีความรับผิดชอบในสังคมประชาธิปไตย และ
4. ฝึกผู้นำ

ประวัติความเป็นมาของการอุดมศึกษา

ตามประวัติการศึกษาถือว่า การศึกษาชั้นสูงที่จัดได้ว่าเป็นชั้นอุดมศึกษานั้น เริ่มตั้งแต่สมัยกรีกและโรมัน มีการจัดตั้งสำนักศึกษาโดยนักปราชญ์ที่มีชื่อเสียง เช่น เพลโต (Plato) จัดตั้ง Acadamy และ อริสโตเติล (Aristotle) เปิดสำนัก Lyceum เพื่อสอนวิชาการชั้นสูงแก่ค่านุศิษย์ เป็นต้น วิชาการที่สอนส่วนใหญ่เป็นเรื่องของปรัชญา ตรรกวิทยา วาทศิลป์ และกฎหมาย สำนักศึกษาเหล่านี้ไม่อาจถือได้ว่าเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่ถาวร จุดมุ่งหมายของการอุดมศึกษาในยุคนั้นมุ่งพัฒนาจิตใจและบุคลิกภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ (To free and enlarge the mind of man) ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้รอบปัญญา (Wisdom) และมีคุณธรรม (Goodness) สัมควรแก่การเป็นอภิสิทธิ์ชน (Elite) ที่ได้รับการศึกษาสูง จุดมุ่งหมายของการอุดมศึกษาในยุคนั้นจึงเป็นจุดมุ่งหมายที่แคบ มุ่งเฉพาะการเสริมสร้างความรู้รอบปัญญาและปลูกฝังคุณธรรม เรื่องการให้การศึกษาเพื่อการประกอบอาชีพหรือที่เรียกว่าการอาชีวศึกษานั้น ไม่รวมอยู่ในขอบข่ายของการอุดมศึกษา

ต่อมาในสมัยกลาง (Middle Ages) ซึ่งเป็นยุคของการก่อกำเนิดมหาวิทยาลัย จุดมุ่งหมายของการอุดมศึกษาก็เปลี่ยนแปลงไป นอกเหนือจากมุ่งพัฒนาความรู้รอบปัญญาและคุณธรรมแล้ว การอุดมศึกษายังเน้นการศึกษาเพื่ออบรมวิชาชีพชั้นสูง (Professional Training) ด้วย วิชาการที่ถือว่าเป็นส่วนประกอบสำคัญของการอุดมศึกษา คือ ศิลปศาสตร์เจ็ดประการ (Seven Liberal Arts) ซึ่งแบ่งเป็น 2 ระดับ คือ

ระดับแรก เรียกว่า Trivium มี 3 วิชา คือ ไวยากรณ์ (Grammar) วาทศิลป์ (Rhetoric) และตรรกวิทยา (Logic)

ระดับที่สอง เรียกว่า Quadrivium มี 4 วิชา คือ เลขคณิต (Arithmetic) เรขาคณิต (Geometry) ดาราศาสตร์ (Astronomy) และดนตรี (Music)

วิชาศิลปศาสตร์เจ็ดประการนี้ เป็นพื้นฐานสำคัญของการศึกษาวิชาชั้นสูง เช่น กฎหมาย คำสอนคำสตร์ และแพทยศาสตร์ มีฐานะคล้ายวิชาการศึกษาทั่วไปหรือวิชาพื้นฐานใน

หลักสูตรอุดมศึกษาในปัจจุบัน (วิไลตร คีร์ลอัน 2518 : 7-8)

นักการอุดมศึกษาเชื่อว่า สถาบันอุดมศึกษาที่ยอมรับว่าจัดเป็นระบบถูกต้องตามแนว
เดียวกับการอุดมศึกษาล่มยุคปัจจุบันนั้น เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 9 มีชื่อว่า มหาวิทยาลัยซาเลอโน
(Salerno) ในอิตาลี เป็นมหาวิทยาลัยแพทยซึ่งตั้งอยู่ในกรุงเนเปิ้ล (Naple) มีอิทธิพล
แผ่ไปทั่วยุโรปสมัยนั้น

ต่อมาในศตวรรษที่ 12 มีมหาวิทยาลัยที่มีชื่อแห่งยุคในประเทศอิตาลีอีกเช่นกันชื่อว่า
โบโลญญา (Bologna) มหาวิทยาลัยนี้มีชื่อเสียงในทางนิติศาสตร์ กฎหมายทั่วไป และ
กฎหมายโรมัน จึงมีผู้เรียนซึ่งเดินทางมาจากประเทศฝรั่งเศส เยอรมัน อังกฤษ และ
รัสเซียไปศึกษาอยู่เป็นจำนวนมาก

มหาวิทยาลัยปารีส (The University of Paris) เกิดขึ้นโดยได้รับอิทธิพล
จากมหาวิทยาลัยแรก ๆ ดังกล่าวแล้ว มหาวิทยาลัยปารีสมีชื่อเสียงในสมัยศตวรรษที่ 15 เป็น
มหาวิทยาลัยที่ตั้งขึ้นเพื่อเผยแพร่คริสต์คำสอนา สัทธีโรมันแคธอลิค

มหาวิทยาลัยลอนดอน และมหาวิทยาลัยเบอร์มัน มีชื่อเสียงในระยะศตวรรษที่ 15
และศตวรรษที่ 17 ตามลำดับ โดยเฉพาะเบอร์มันนั้นมีชื่อเสียงเป็นผู้ริเริ่มการศึกษาสิกซ์ซิง
เป็นต้นเค้าของการวิจัยในสาขาวิชาเฉพาะ นำมาใช้ในการจัดประเภทศึกษาของมหาวิทยาลัยทั่ว ๆ
ไปในปัจจุบัน (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา 2524 : 5)

การอุดมศึกษาของสหรัฐอเมริกาเริ่มนับตั้งแต่ ปี ค.ศ. 1636 (พ.ศ. 2179) เมื่อ
มีการจัดตั้ง มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ขึ้น แต่อุดมศึกษาในฐานะที่เป็นสาขาวิชา (Field of
Study) นั้น เพิ่งเริ่มเปิดสอนในมหาวิทยาลัยสหรัฐครั้งแรก ในปี ค.ศ. 1843 นี้เอง และ
เพิ่งมาเริ่มเฟื่องฟู 2 ระยะ คือ ระยะสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง และครั้งที่สอง ปัจจุบันการจัด
สอนวิชาการศึกษาเป็นความจำเป็นและได้รับความสนใจอย่างกว้างขวาง ทั้งในสหรัฐ-
อเมริกาเองและยุโรปแห่งสหราชอาณาจักร เป็นต้น (ไพฑูริย์ สิ้นลารัตน์ ฮัดล้าเนา : 1)

การอุดมศึกษาของสหรัฐอเมริกาได้รับการสนับสนุนอย่างกว้างขวาง ทั้งนี้เพื่อเป็น
การป้องกันไม่ให้ยุวชนของสหรัฐอเมริกาต้องไปศึกษาหาความรู้ในระดับสูงจาก อังกฤษ
เยอรมัน และฝรั่งเศส และทำให้ยุวชนเหล่านั้นได้รับการปลูกฝังทัศนคติ ค่านิยม และวัฒนธรรม
เกี่ยวกับชาตินั้น ทำให้ยุวชนเหล่านั้นเมื่อกลับมาเป็นผู้เฝ้าประเทศชาติเอกสภกษณ์ เพราะต่างก็
ได้รับการอบรมมาจากพื้นฐานวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน รัฐบาลจึงได้เร่งสนับสนุนสดการศึกษาขึ้น

อุดมศึกษาของชาติให้ได้มาตรฐานทัดเทียมกับสถาบันยุโรป จึงทำให้การอุดมศึกษาของส่สำหรับรัฐมีชื่อเสียงในศตวรรษที่ 19 จนถึงปัจจุบันนี้ (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา 2524 : 5)

ความเป็นมาของการอุดมศึกษาไทย

การจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนโดยรัฐเป็นผู้จัด เพิ่งเริ่มขึ้นเมื่อประมาณร้อยปีมานี้เอง ก่อนหน้านั้นการศึกษาไทยเริ่มจัดกันในวัดและต่อมาในวัง วัดเป็นสถานที่ให้ความรู้แก่ประชาชนทั่วไป มีพระเป็นครูสอนอ่านและเขียนหนังสือ พ่อแม่จะเริ่มฝากลูกเข้าเรียน เมื่ออายุ 10 ขวบ โดยเริ่มหัดอ่าน เขียน เรียนเลข และพอมีอายุขบวชได้ก็บวช ส่วนวังเป็นสถานศึกษาของลูกเจ้านายและข้าราชการ การถ่ายทอดวิชาความรู้อยู่ในวงจำกัด สำหรับการศึกษาของเด็กหญิงกระทำกันอยู่ในวงลูกเจ้านายและข้าราชการ โดยส่งเด็กหญิงไปเรียนในราชสำนักเพื่อให้รู้ขนบธรรมเนียมประเพณีและความรู้ทั่วไป ตลอดจนกริยามารยาทการครองตนและการครองเรือน นอกจากนี้ในทางบ้านได้จัดการสอนวิชาด้านศิลปะและการฝีมือต่าง ๆ เช่น การปั้น การปักทองร้อยกรอง เป็นต้น แก่บุตรหลาน ซึ่งสรุปได้ว่า การศึกษาส่อยู่ในวงแคบเฉพาะในวัดและในวัง และในครัวเรือนที่มีอาชีพอิสระเล็ก ๆ น้อย ๆ เท่านั้น ด้วยเหตุนี้จำนวนผู้ที่ได้รับการศึกษาจึงมีจำนวนน้อย และส่วนใหญ่เป็นชาย เพราะมีโอกาสได้ศึกษามากกว่าหญิง

ในรัชสมัยสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นระยะที่ประเทศไทยได้รับอิทธิพลจากประเทศตะวันตกเป็นอย่างมาก และเริ่มก้าวเข้าสู่การปรับปรุงแบบสมัยใหม่ อย่างไรก็ตามความก้าวหน้าที่เป็นไปอย่างกว้างขวางจริง ๆ ได้เริ่มขึ้นในรัชกาลของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวนั่นเอง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2522 : 1)

การอุดมศึกษาของไทยยังได้เริ่มวางรากฐานและแนวคิดในการจัดอุดมศึกษาขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ดังปรากฏในโครงการการศึกษาฉบับที่ได้ร่างขึ้นในปี 2441 ซึ่งได้แบ่งการเล่าเรียนศึกษาตามขั้นลำดับของการศึกษาลำมัญ คือ (บุญเสื่อองศ์ประดิษฐ์ 2514 : 15)

1. การเล่าเรียนเบื้องต้นแรก (มูลศึกษา)
2. การเล่าเรียนเบื้องต้น (ประถมศึกษา)
3. การเล่าเรียนเบื้องต้นกลาง (มัธยมศึกษา)

4. การเล่าเรียนเบื้องต้น (อุดมศึกษา)

แม้ในโครงการการศึกษาจะจัดการเล่าเรียนเบื้องต้นตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2441 ก็ตาม สถาบันที่ให้การศึกษาก็ยังไม่ได้เข้าเป็นสถาบันอุดมศึกษาที่สมบูรณ์ จนกระทั่ง ปี พ.ศ. 2459 เมื่อ โรงเรียนข้าราชการพลเรือน ได้รับการยกฐานะขึ้นเป็น มหาวิทยาลัยแห่งแรกของเมืองไทย ก็ได้รับการขนานนามตามพระมหากษัตริย์ ผู้ทรงคิดริเริ่มสนับสนุนการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยว่า "จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" ซึ่งในปีก่อนหน้านั้นมีคณะกรรมการศึกษาเพียง 4 คณะ คือ

1. คณะแพทยศาสตร์
2. คณะวิศวกรรมศาสตร์
3. คณะอักษรศาสตร์ และวิทยาศาสตร์
4. คณะรัฐประศาสนศาสตร์

ด้วยความมุ่งหมายของการผลิตบัณฑิตระดับอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัยแห่งแรกก็เพื่อผลิต "กำลังคน" ออกไปรับใช้ราชการในด้าน วิชาการและวิชาชีพชั้นสูง ทางสาขาวิชาต่าง ๆ (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา 2524 : 6)

ต่อมา ในปี 2476 ได้มีการจัดตั้ง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ขึ้นเป็นมหาวิทยาลัยแห่งที่สอง โดยจัดเป็นมหาวิทยาลัยเปิด ในตอนเริ่มตั้งมหาวิทยาลัยแห่งนี้จัดตั้งขึ้น เนื่องจากจากการเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี 2475 ระบบการปกครองของไทยเปลี่ยนมาเป็นการปกครองระบอบประชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญ ซึ่งทำให้เกิดความจำเป็นต้องมีสถาบันอุดมศึกษาขึ้นอีกแบบหนึ่ง สาขาวิชาที่เปิดสอน คือ นิติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ การเมือง และสังคมศาสตร์ สิบปีต่อมาได้มีการตั้งมหาวิทยาลัยเพิ่มขึ้นอีก 3 แห่งคือ มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ ในปี พ.ศ. 2485 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และมหาวิทยาลัยศิลปากร ตั้งขึ้นพร้อมกันในปี 2486 มหาวิทยาลัยทั้ง 5 แห่งนี้ตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร และอยู่ในสังกัดกระทรวงต่าง ๆ

ตั้งแต่ปลายปี 2493 เป็นต้นมา จนถึงต้นปี พ.ศ. 2503 ได้มีการดำเนินงานเพื่อประสานงานมหาวิทยาลัย และจัดทำแผนการขยายอุดมศึกษาออกไปยังส่วนภูมิภาค สถาบันอุดมศึกษาทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคที่ตั้งขึ้นในขณะนั้น เป็นสถาบันการศึกษาของรัฐต่อมากับความต้องการอุดมศึกษามีมากขึ้น จึงมีการจัดตั้งวิทยาลัยเอกชน พ.ศ. 2512 อย่างไรก็ตามแม้ว่ามีการขยายด้านอุดมศึกษา แต่จำนวนที่นั่งเรียนยังไม่เพียงพอแก่ความต้องการที่เพิ่มขึ้น

ดังนั้นเพื่อสนองตอบต่อจำนวนนักศึกษาที่ต้องการเรียนในระดับอุดมศึกษาเพิ่มมากขึ้น จึงได้มีการจัดตั้ง มหาวิทยาลัยรามคำแหง ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยเปิดขึ้นในปี 2515 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2522 : 2)

ความเป็นมาของมหาวิทยาลัยเปิด

การศึกษาระบบเปิด

ทบวงมหาวิทยาลัยได้ตระหนักถึงปัญหาการสนองความต้องการทางด้านการศึกษา และทรัพยากรที่มีอยู่จำกัด ดังที่ได้กล่าวถึงได้ศึกษาการดำเนินการของประเทศต่าง ๆ ทั้งในประเทศที่พัฒนาแล้วและประเทศที่กำลังพัฒนา เกี่ยวกับการจัดการศึกษา "ระบบเปิด" ซึ่งปรากฏมีอยู่หลายแห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยเปิดใน อังกฤษ วิทยาลัยทางโทรทัศนแห่งชาติโก สหรัฐอเมริกา โทรวิทยาลัยในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน มหาวิทยาลัยทางวิทยุ ในออสเตรเลีย โครงการ "การล่อนทางไกล" ในญี่ปุ่น มหาวิทยาลัยอิสระแห่งอิหร่าน และมหาวิทยาลัยปวงชนแห่งประเทศปากีสถาน เป็นต้น มหาวิทยาลัยเหล่านี้ได้จัดการศึกษาในรูปแบบใหม่ ซึ่งผู้เรียนจะต้องศึกษาด้วยตนเอง โดยใช้สื่อการล่อนประเภทต่าง ๆ เช่น วิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์ เป็นต้น

การจัดการศึกษา "ระบบเปิด" ในประเทศต่าง ๆ ดังที่กล่าว ประสบความสำเร็จเป็นแบบฉบับที่หลายประเทศนำไปทดลองใช้ สำหรับประเทศไทยนั้น การจัดการศึกษาระบบเปิดตลาดวิชาที่ใช้ในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์แต่เดิม และใช้อยู่ปัจจุบันในมหาวิทยาลัยรามคำแหง เป็นระบบเปิดในลักษณะของการรับนักศึกษา โดยไม่มีการสอบคัดเลือกและไม่จำกัดจำนวน แต่ลักษณะการล่อนแบบใช้ชั้นเรียนเป็นหลักนั้นมีปัญหาในด้านต่าง ๆ รวมทั้งการลงทุนตามที่ได้กล่าวแล้วข้างต้น ซึ่งควรที่จะได้พิจารณาว่าการจัดการศึกษาระบบเปิด โดยใช้สื่อการล่อนประเภทต่าง ๆ มาใช้ให้เหมาะสมกับสภาพความต้องการของประเทศไทย ผลที่คาดหวังก็คือ จะขยายโอกาสทางการศึกษาได้กว้างขวาง โดยสามารถรักษาคุณภาพมาตรฐานทางการศึกษาไว้ได้และจะเป็นการประหยัด ทั้งนี้เมื่อจัดตั้งมหาวิทยาลัยเปิดขึ้นแล้ว ก็น่าจะสนองความต้องการทางการศึกษาในระบบเปิดของประชาชนได้ตลอดไป

แนวความคิดเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยเปิด เป็นเรื่องราวความพยายามที่จะขยายโอกาสการศึกษาในระดับอุดมศึกษาแก่ประชาชน แนวคิดนี้ได้นำมาใช้แล้วนับแต่ระยะเริ่มแรกของ

การปกครองระบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นองค์พระประมุข โดยมหาวิทยาลัย
 ธรรมศาสตร์และการเมือง ซึ่งตั้งขึ้นใน พ.ศ. 2476 ได้จัดการศึกษา "ระบบตลาดวิชา"
 ซึ่งรับนักศึกษา โดยไม่มีการสอบคัดเลือกและไม่บังคับให้เข้าฟังการบรรยาย ผู้สำเร็จการศึกษา
 ในสมัยนั้นได้รับ ปรินญาธรรมศาสตร์บัณฑิต (ร.บ.)

อย่างไรก็ตาม มหาวิทยาลัยแบบตลาดวิชาในครั้งนั้นคงใช้วิธีการศึกษาในลักษณะ
 เดียวกับมหาวิทยาลัยทั่วไป โดยใช้ชั้นเรียนเป็นหลัก เพียงแต่นักศึกษาอาจศึกษาได้ด้วยตนเอง
 หรืออาจจะมาพบอาจารย์ที่มหาวิทยาลัยได้เป็นครั้งคราว หรืออาจเข้าฟังการบรรยายตาม
 ปกติสำหรับผู้ที่สามารถจะทำได้ยังคงเป็น "ตลาดวิชา" ที่ขาดระบบการลั่นที่จะช่วยให้นักศึกษา
 เรียนได้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ ถึงกระนั้นก็มีผู้สำเร็จการศึกษาได้รับ ปรินญาธรรม-
 ศาสตร์บัณฑิต กว่าหมื่นคน ก่อนที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์จะเปลี่ยนนโยบายการรับนักศึกษา
 โดยวิธีการสอบคัดเลือกและการจัดการศึกษาในแบบเดียวกับมหาวิทยาลัยทั่วไป

การก่อตั้งมหาวิทยาลัยรามคำแหง

ต่อมาในปี พ.ศ. 2514 ได้มีการจัดตั้งมหาวิทยาลัยแบบตลาดวิชาขึ้นอีก คือ
 มหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยเปิดสอนสาขาวิชาเพิ่มมากกว่ามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการ
 เมือง ในระบบตลาดวิชา ถึงแม้ว่ามหาวิทยาลัยรามคำแหงจะรับนักศึกษาแรกเข้าได้เป็น
 จำนวนมากถึง 35,205 คน ในปีการศึกษาเริ่มแรก และเพิ่มขึ้นทุกปีจนถึงจำนวน 56,256 คน
 ในปีการศึกษา 2520 แต่วิธีการจัดการศึกษาโดยอาศัยชั้นเรียนเป็นหลักดังที่ดำเนินในขณะนี้ทำ
 ให้มหาวิทยาลัยประสบปัญหาต่าง ๆ เป็นอันมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านอาคารสถานที่
 เรียน ซึ่งไม่อาจขยายได้ทันและเพียงพอกับจำนวนนักศึกษาที่นับวันจะเพิ่มมากขึ้น หากมหา-
 วิทยาลัยรามคำแหงจะขยายการจัดการศึกษาในแบบที่ดำเนินอยู่ให้เพียงพอต่อความต้องการของ
 ผู้เรียน รัฐบาลก็จะต้องรับภาระในด้านการลงทุนมากขึ้นทุกปีไม่มีที่สิ้นสุด

การพิจารณาตั้งมหาวิทยาลัยเปิด

ในปี พ.ศ. 2518 ทบวงมหาวิทยาลัยได้หารือกับมหาวิทยาลัยรามคำแหงใน
 เรื่องนี้ ได้รับการยืนยันว่า มหาวิทยาลัยรามคำแหงมีแนวนโยบายที่จะจำกัดจำนวนนักศึกษาใน
 อนาคต และกำลังพิจารณาดำเนินการแก้ไขพระราชบัญญัติเพื่อการนี้อยู่ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
 ได้ลงทุนและมีความชำนาญในลักษณะการสอนตามวิธีการที่เป็นอยู่มีมาตั้งแต่ต้น นักศึกษาเคยชิน

กับการเรียนแบบมีชั้นเรียน หากจะให้เปลี่ยนลักษณะการสอนเป็นแบบไม่มีชั้นเรียนและใช้สื่อการสอนประเภทอื่นก็อาจจะเกิดความยุ่งยากและสูญเสียเปล่าในแนวใหม่ควบคู่ไปด้วย ก็จะเกินกำลังที่มหาวิทยาลัยจะกระทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะมหาวิทยาลัยมีภาระในงานประจำมากอยู่แล้วประการหนึ่ง อีกประการหนึ่ง ระบบการสอนแบบนี้ให้สัมฤทธิ์ผล จำเป็นต้องระดมความรู้ความสามารถและพลังความคิด ตลอดจนถึงต้องมีเวลาค้นคว้าทดลอง เป็นพิเศษด้วย โดยเหตุผลดังกล่าว ทบวงมหาวิทยาลัยจึงดำริที่จะจัดตั้งมหาวิทยาลัยเปิดเป็นเอกเทศ แต่ทั้งนี้การดำเนินงานของมหาวิทยาลัยรามคำแหงควรจะเสริมสนองซึ่งกันและกัน

ทบวงมหาวิทยาลัยได้ยกร่างโครงการเบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดตั้งมหาวิทยาลัยเปิดขึ้น และได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีประสบการณ์ในด้านนี้ มาร่วมประชุมพิจารณาโครงการ เมื่อเดือนสิงหาคม 2518 ที่ประชุมเห็นพ้องต้องกันว่า โครงการหนึ่งที่จะเป็นประโยชน์อย่างมากในการพัฒนาการศึกษาของประเทศ

ทบวงมหาวิทยาลัยได้แต่งตั้ง คณะอนุกรรมการพิจารณาศึกษาและจัดทำโครงการมหาวิทยาลัยเปิดขึ้น เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2519 ประกอบด้วย นักการศึกษาผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านในสาขาต่าง ๆ เพื่อทำหน้าที่ศึกษา สืบค้นหาข้อมูล และจัดทำโครงการมหาวิทยาลัยเปิด คณะอนุกรรมการชุดนี้ได้จัดทำโครงการและวางรูปแบบของมหาวิทยาลัยเปิด ยกร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยดังกล่าวแล้วเสร็จ และทบวงมหาวิทยาลัยได้ทำเรื่องการจัดตั้งมหาวิทยาลัยเปิดพร้อมร่างพระราชบัญญัติ เสนอต่อคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2520

คณะรัฐมนตรีในการประชุม เมื่อวันที่ 21 กันยายน 2520 ได้มีมติเห็นชอบในหลักการ และให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจสอบพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ ส่วนชื่อของมหาวิทยาลัยให้รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัยรับไปพิจารณา

เนื่องจากได้มีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล เมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2520 ได้มีการพิจารณาทบทวนเรื่องการจัดตั้งมหาวิทยาลัยเปิดนี้อีกครั้งหนึ่ง คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ตรวจพิจารณา เรียบร้อยแล้วในคราวประชุมเมื่อ 7 มีนาคม 2521 มีมติเห็นชอบด้วย และให้นำเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติดำเนินการตราพระราชบัญญัติจัดตั้งมหาวิทยาลัยเปิด ซึ่งในที่สุดได้ประกาศพระราชบัญญัติดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่มที่ 95 ตอนที่ 99 เมื่อวันที่ 21 กันยายน 2521

สำหรับชื่อของมหาวิทยาลัยนั้น ได้รับพระมหากรุณาธิคุณจากสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว - พระราชทานชื่อว่า "สุโขทัยธรรมาราช" (กองแผนงาน 2523 : 2-5)

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช เกิดขึ้นจากแนวความคิดเรื่อง การขยายและกระจายโอกาสทางการศึกษาระดับอุดมศึกษาแก่ประชาชนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น โดยใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด รัฐบาลจึงดำเนินการจัดตั้งมหาวิทยาลัยแห่งนี้ มีลักษณะเป็นมหาวิทยาลัยในระบบเปิด ดำเนินการสอนโดยใช้ระบบการสอนทางไกล พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบันทรงมีพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามมหาวิทยาลัยแห่งนี้ว่า "มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช" ตามพระนามของ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งดำรงพระอิสริยยศเป็น "กรมหลวงสุโขทัยธรรมราชา"

ในวันที่ 5 กันยายน 2521 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงลงพระปรมาภิไธยในพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช มหาวิทยาลัยซึ่งกำหนดวันที่ 5 กันยายน ของทุกปีเป็นวันสถาปนามหาวิทยาลัย ในฐานะที่เป็นมหาวิทยาลัยของรัฐ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราชมีศักดิ์และสิทธิเช่นเดียวกับมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ทุกประการ

การศึกษามหาวิทยาลัยใช้ระบบการเรียนการสอนทางไกล เพื่อถ่ายทอดความรู้ และประสบการณ์แก่นักศึกษา สาระของหลักสูตรจัดเป็นชุดวิชาที่บูรณาการเนื้อหาสาระ และประสบการณ์ต่าง ๆ ของวิชาที่มีความสัมพันธ์เข้าไว้ด้วยกันในรูปของชุดการสอน เรียกว่า "ชุดวิชา" ซึ่งแต่ละชุดวิชามีความสมบูรณ์ในตัวเอง มีค่าไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิตทฤษฎีของหลักสูตรระดับอุดมศึกษา แต่ละชุดวิชาแบ่งออกเป็น 15 หน่วย แต่ละหน่วยใช้เวลาศึกษาสัปดาห์ละ 12 ชั่วโมง

มหาวิทยาลัยจัดหลักสูตรเป็น ลักษณะ ดังนี้

1. หลักสูตรปริญญาตรี (4 ปี)
2. หลักสูตรปริญญาตรีต่อเนื่อง (2 และ 3 ปี)
3. หลักสูตรประกาศนียบัตร (1 ปี)

ในแต่ละภาคการศึกษา นักศึกษาจะต้องลงทะเบียนเรียนอย่างน้อย 1 ชุดวิชา แต่ไม่เกิน 3 ชุดวิชา จนกว่าจะครบจำนวนชุดวิชาตามหลักสูตรในสาขาวิชาที่ศึกษา ทั้งนี้ภายใน

ระยะเวลาไม่เกิน 3 เท่าของระยะเวลาการศึกษาตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) ได้รับรองคุณวุฒิของผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมศาสตร์ เท่ากับคุณวุฒิของผู้จบการศึกษาจากมหาวิทยาลัยแห่งอื่น หากเข้ารับราชการจะได้รับการบรรจุเป็นข้าราชการพลเรือนในตำแหน่งและอัตราเงินเดือนเช่นเดียวกับผู้สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยแห่งอื่น

นอกจากนี้นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมศาสตร์สามารถจะเรียนที่สถาบันการศึกษาแห่งอื่นได้พร้อมกันไปด้วย เพราะมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมศาสตร์เป็นมหาวิทยาลัยในระบบเปิดที่นักศึกษาไม่ต้องมาเข้าชั้นเรียนตามปกติ

ระบบการศึกษาในมหาวิทยาลัย

ระบบการสอนทางไกล

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมศาสตร์ ใช้ระบบการเรียนการสอนที่ให้อำนาจให้นักศึกษาลำดับใช้เวลาร่วมศึกษาด้วยตนเองโดยไม่ต้องมาเข้าชั้นเรียนตามปกติ โดยวิธีการให้การศึกษาดัวยระบบการสอนที่เรียกว่า "ระบบการสอนทางไกล"

ระบบการสอนทางไกลเป็นระบบการศึกษาที่เปิดโอกาสให้นักศึกษาที่อยู่ในท้องถิ่นต่าง ๆ สามารถศึกษาหาความรู้ได้ด้วยตนเอง ตามความพร้อม ความสะดวก และความสนใจของตนเอง จากสื่อประสมในรูปของ เอกสารการสอน แบบฝึกปฏิบัติ เทปเสียงประจำชุดวิชา หนังสืออ่านประกอบต่าง ๆ รายการวิทยุกระจายเสียง รายการวิทยุโทรทัศน์ และการสอนเสริมตามศูนย์บริการการศึกษา

เพื่อช่วยให้นักศึกษาลำดับศึกษาด้วยตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยอาศัยความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นน้อยที่สุด มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมศาสตร์ถ่ายทอดความรู้เนื้อหาสาระ ประสพการณ์ รวมทั้งการประเมินผลการศึกษา โดยให้นักศึกษาใช้ระบบการศึกษาดังต่อไปนี้

1. การศึกษาจากวัสดุการศึกษาที่ส่งให้ทางไปรษณีย์ ซึ่งได้แก่

ก. เอกสารการสอนประจำชุดวิชา เอกสารการสอนประจำชุดวิชาประกอบด้วย คำอธิบายชุดวิชา วัตถุประสงค์ของชุดวิชา รายชื่อหน่วยการสอน วิธีการศึกษา

ตลอดจนแผนการสอนหน่วยต่าง ๆ เนื้อหาสาระในเอกสารการสอนจัดอยู่ในรูปแบบ
โปรแกรม ซึ่งนักศึกษาจะต้องศึกษา เอกสารการสอนทุกหน่วยอย่างละเอียดพร้อม ทั้งทำกิล-
กรรมตามที่ได้กำหนดไว้ในแต่ละหน่วย

ข. แบบฝึกปฏิบัติประจำชุดวิชา แบบฝึกปฏิบัติประจำชุดวิชาประกอบ
ด้วย คำชี้แจงในการใช้แบบฝึกปฏิบัติ รายละเอียดเกี่ยวกับหน่วยการสอน แบบประเมินผลตนเอง
ก่อนและหลังเรียน ที่ว่างสำหรับบันทึกสาระสำคัญ ทำกิจกรรม และทำรายงานรวมทั้งแบบ
ทดสอบประจำหน่วย

ค. เทปเสียงประจำชุดวิชา เพื่อให้ให้นักศึกษา เข้าใจขอบข่ายเนื้อ-
หาสาระของชุดวิชาอย่างถ่องแท้ มหาวิทยาลัยจะส่ง เทปเสียงประจำชุดวิชาต่าง ๆ ซึ่งมีความ
ยาวประมาณ 60 นาที เนื้อหาส่วนใหญ่จะเป็นการแนะนำชุดวิชา สรุปรูปเนื้อหาในประเด็นที่สำคัญ
ของชุดวิชา ตลอดจนแนะนำวิธีการศึกษาชุดวิชานั้น ๆ

ง. หนังสือและเอกสารอ่านประกอบ เพื่อเพิ่มเติมและเสริมความ
เข้าใจของนักศึกษา มหาวิทยาลัยจัดส่งหนังสือ เอกสาร หรือบทความตามที่กำหนดไว้ในเอก-
สารการสอน การสอนชุดวิชาหรือแบบฝึกปฏิบัติประจำชุดวิชาไปไว้ตาม มุม มสธ. ๓ ห้องสมุดประจำ-
ชนประจำจังหวัดทั่วประเทศ

2. การศึกษาจากสื่อการสอนทางวิทยุกระจายเสียง

มหาวิทยาลัยจัดให้มีรายการวิทยุกระจายเสียงประกอบชุดวิชา ๆ ละ
ประมาณ 15 รายการ รายการละประมาณ 20 นาที มหาวิทยาลัยจะแจ้งตารางการออก
อากาศวิทยุกระจายเสียงของชุดวิชาต่าง ๆ ที่เปิดสอนในแต่ละภาคการศึกษาถึงนักศึกษาโดยตรง

3. การศึกษาจากสื่อการสอนทางวิทยุโทรทัศน์

มหาวิทยาลัยจัดให้มีรายการวิทยุโทรทัศน์ประกอบชุดวิชา ๆ ละ
ประมาณ 5 รายการ รายการวิทยุโทรทัศน์มีความยาวรายการละประมาณ 30 นาที มหาวิทยาลัย
จะแจ้งตารางออกอากาศวิทยุโทรทัศน์ของชุดวิชาต่าง ๆ ที่เปิดสอนในแต่ละภาคการศึกษาถึง
นักศึกษาโดยตรง

4. การศึกษาจากสื่อการสอนประเภทโสตทัศนศึกษา

มหาวิทยาลัยผลิตสื่อการสอนประเภทโสตทัศนศึกษา เช่น ภาพถ่าย
สื่อสามมิติ แผ่นผัง เทปเสียง สไลด์ประกอบเสียง และภาพยนตร์ เพื่อเสริมสื่อการสอนต่าง ๆ

มหาวิทยาลัยสัตสโลอเหล่านี้ไว้ตาม "มม มสร." ณ ห้องสมุดประจำชนประจำจังหวัดทั่วประเทศ

5. การศึกษาจากการเข้ารับการสอนเสริม

นักศึกษาสามารถเข้ารับการสอนเสริมตามวันและเวลาที่กำหนดไว้ในแต่ละภาคการศึกษาจากอาจารย์สอนเสริม ณ ศูนย์บริการการศึกษาในแต่ละจังหวัดทั่วประเทศ

6. กิจกรรมภาคปฏิบัติเสริมประสบการณ์

ในบางชุดวิชา นักศึกษาต้องเข้ารับการศึกษาภาคปฏิบัติเสริมประสบการณ์ โดยใช้เวลาศึกษาประมาณสัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง ต่อ 1 ชุดวิชา มหาวิทยาลัยจะจัดแหล่งฝึกงานหรือฝึกปฏิบัติ โดยมีกิจกรรมที่นักศึกษาต้องปฏิบัติดังต่อไปนี้

ก. การทำชุดทดลองด้วยตนเอง ในบางชุดวิชา มหาวิทยาลัยจะจัดสิ่งชุดทดลอง ตามวิธีการที่แนะนำไว้ในเอกสารการสอน หรือสำเนาให้ดูทางวิทยุโทรทัศน์ ชุดทดลองด้วยตนเองนี้ นักศึกษาต้อง เสียค่ามัดจำ ซึ่งจะได้รับคืนเมื่อส่งชุดทดลองคืนมหาวิทยาลัย ในสภาพเรียบร้อย เมื่อสิ้นภาคการศึกษา มหาวิทยาลัยอาจถือเอกสารการส่งคืนชุดทดลองนี้เป็นส่วนหนึ่งในการพิจารณาผลการเรียนของชุดวิชา กล่าวคือนักศึกษาที่ไม่ส่งชุดทดลองคืนจะถือว่ายังไม่ผ่านชุดวิชานั้น

ข. การปฏิบัติการในห้องทดลอง ในบางชุดวิชา นักศึกษาจะได้รับมอบหมายให้เข้าห้องปฏิบัติการของสถาบันการศึกษาหรือหน่วยงาน เช่น วิทยาลัยโรงพยาบาล โรงงาน เป็นต้น โดยมหาวิทยาลัยจะแต่งตั้งบุคลากรในหน่วยงานนั้นเป็นผู้เฝ้าและประเมินผล การปฏิบัติการของนักศึกษาตามความเหมาะสม

ค. การฝึกงาน ชุดวิชาบางชุดวิชาที่มีลักษณะเนื้อหาที่นักศึกษาจะต้องฝึกงานและดูงานในสถาบันวิชาการ และวิชาชีพต่าง ๆ นักศึกษาจะต้องทำรายงานส่งให้มหาวิทยาลัย เพื่อประกอบการประเมินผลทุกครั้ง

ง. การร่วมการประชุมสัมมนา ในบางชุดวิชา นักศึกษาจะได้รับมอบหมายให้ประชุมและสัมมนาทางวิชาการ ตามเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับชุดวิชา

จ. การเข้าร่วมประสบการณ์วิชาชีพ ในบางชุดวิชา เช่น ชุดวิชาในสาขาวิชาวิทยาการสัตตการ สาขาศึกษาคาสตร์ หรือสาขาวิชานิติศาสตร์ นักศึกษาจะต้องเข้าร่วมในประสบการณ์วิชาชีพ เพื่อฝึกทักษะความชำนาญในการแก้ปัญหา และการดำเนินงาน

การวัดผลและประเมินผลการศึกษา

การวัดผลการศึกษา

มหาวิทยาลัยสัดแบ่งสัณณะเนื้อหาชุดวิชาออกเป็น 4 สัณณะ คือ ชุดวิชาเชิงทฤษฎีและชุดวิชาเชิงปฏิบัติ ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรของแต่ละสาขาวิชา

เพื่อให้การประเมินผลการศึกษาสอดคล้องกับสัณณะของชุดวิชา มหาวิทยาลัยจึงได้กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนสำหรับการฝึกปฏิบัติและการสอบไล่ประจำภาคการศึกษา ดังนี้

ชุดวิชาเชิงทฤษฎี มีคะแนนการฝึกปฏิบัติไม่เกินร้อยละ 20 และให้คะแนนสอบไล่ประจำภาคการศึกษาไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม

ชุดวิชาเชิงปฏิบัติ กำหนดการประเมินผลการศึกษาโดยยึดถือคะแนนฝึกปฏิบัติ เป็นสำคัญ และคะแนนสอบไล่ประจำภาคการศึกษา เป็นส่วนประกอบ โดยสาขาวิชาจะกำหนดสัดส่วนของคะแนนตามความเหมาะสมของแต่ละชุดวิชา

สำหรับกำหนดการสอบไล่ประจำภาคการศึกษา มหาวิทยาลัยจะแจ้งให้นักศึกษาทราบพร้อมับเอกสารลงทะเบียนเรียนประจำภาคศึกษานั้น

การประเมินผลการศึกษา

มหาวิทยาลัยให้ลำดับชั้นการแสดงความสามารถในการเรียนรู้ของนักศึกษาในแต่ละชุดวิชา ดังนี้

ลำดับชั้น	ความหมาย
H (ได้คะแนน ร้อยละ 76 ขึ้นไป)	เกียรตินิยม (Honour)
S (ได้คะแนน ร้อยละ 60-75)	ผ่าน (Satisfactory)
U (ได้คะแนนต่ำกว่า ร้อยละ 60)	ไม่ผ่าน (Unsatisfactory)
I	ไม่สมบูรณ์ (Incomplete)

มหาวิทยาลัยจะให้ I ในกรณีที่นักศึกษาไม่ได้เข้าสอบไล่ประจำภาคครั้งแรก เมื่อเข้าสอบซ่อมก็จะได้ลำดับชั้นตามผลการสอบ แต่ถ้าไม่ได้เข้าสอบซ่อม I จะเปลี่ยนเป็น U โดยอัตโนมัติ หรือในกรณีที่การดำเนินการที่กำหนดตามหลักสูตร ไม่เสร็จสมบูรณ์ในภาคการศึกษาที่ลงทะเบียน

การนับชุดวิชาสะสมเพื่อให้ครบหลักสูตร มหาวิทยาลัยจะนับเฉพาะชุดวิชาที่

นักศึกษาสอบได้ลำดับชั้น H และ S เท่านั้น

การสำเร็จการศึกษา

มหาวิทยาลัยได้กำหนดกิจกรรมก่อนสำเร็จการศึกษา เพื่อเสริมสร้างและเพิ่มพูนคุณภาพและประสิทธิภาพให้แก่บัณฑิตไว้ 2 ระดับ คือ

ก. ระดับสาขาวิชา เรียกว่า กิจกรรมเสริมประสบการณ์แบบเข้ม โดยอาจจะมีการจัดฝึกอบรมพิเศษหรือจัดสัมมนาวิชาการ เพื่อให้ให้นักศึกษาในสาขาวิชาเดียวกันได้มีส่วนร่วมอภิปราย ทบทวนและเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ก่อนนักศึกษาจะสำเร็จหลักสูตรในแต่ละสาขาวิชา

ข. ระดับมหาวิทยาลัย เรียกว่า กิจกรรมเสริมประสบการณ์บัณฑิต เมื่อนักศึกษาได้ศึกษาและสอบไล่ชุดวิชาครบหลักสูตรแล้ว มหาวิทยาลัยจะจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์บัณฑิต เพื่อให้ให้นักศึกษาได้มีประสบการณ์ร่วม โดยเน้นการพัฒนาตนเองและพัฒนาสังคม

ทั้งนี้มหาวิทยาลัยจะได้กำหนดรายละเอียดเป็นคราว ๆ ไป นักศึกษาจะสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีเมื่อ

ก. สอบได้จำนวนชุดวิชาครบถ้วนตามหลักสูตรและข้อกำหนดของสาขาวิชา

ข. มีระยะเวลาในการศึกษาครบตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

ค. ไม่มีความประพฤติเสื่อมเสีย

ง. ไม่มีพันธะหนี้สินค้างชำระต่อมหาวิทยาลัย

ในกรณีที่นักศึกษามีสิทธิได้รับปริญญา เกียรติคุณชั้นหนึ่ง จะต้องมีความสัมพันธ์ดังต่อไปนี้ สอบได้ชุดวิชาครบตามหลักสูตร ภายในกำหนดเวลาในหลักสูตร ไม่เคยสอบได้คะแนนลำดับชั้น U ในชุดวิชาใด ไม่เคยเรียนซ้ำชุดวิชาใดเพื่อยกระดับคะแนน และประการสุดท้าย มีชุดวิชาสะสมของลำดับชั้น H เป็นจำนวนตั้งแต่สามในสี่ขึ้นไปของชุดวิชาทั้งหมด แต่ถ้าได้ชุดวิชาสะสมของลำดับชั้น H เป็นจำนวนไม่น้อยกว่าครึ่งหนึ่งของชุดวิชาทั้งหมด จะได้รับปริญญา เกียรติคุณชั้นดีสอง (ฝ่ายแนะแนวการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2527 : 1-10)

โครงสร้างและหน่วยงานของมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี

โครงสร้างการบริหาร

มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี เป็นส่วนราชการในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยบริหารงานโดยมี สภามหาวิทยาลัยเป็นองค์กรสูงสุด มีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลกิจการทั่วไปของมหาวิทยาลัย และสภาวิชาการ มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับงานด้านวิชาการของมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะ

มหาวิทยาลัยแบ่งส่วนราชการเป็น สำนักงานอธิการบดี สำนัก และสาขาวิชา ดังนี้

1. สำนักงานอธิการบดี
2. สำนักบริการการศึกษา
3. สำนักเทคโนโลยีการศึกษา
4. สำนักวิชาการ
5. สำนักทะเบียนและวัดผล
6. สาขาวิชาศิลปศาสตร์
7. สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
8. สาขาวิชาวิทยาการสังคม
9. สาขาวิชานิติศาสตร์
10. สาขาวิชา เศรษฐศาสตร์
11. สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ
12. สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์
13. สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์
14. สาขาวิชารัฐศาสตร์

สภามหาวิทยาลัยอุบลราชธานี ประกอบด้วย นายกสภามหาวิทยาลัย ซึ่งจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง ปลัดทบวงมหาวิทยาลัยหรือผู้แทน อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์หรือผู้แทน อธิบดีกรมไปรษณีย์โทรเลขหรือผู้แทน ผู้อำนวยการองค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทยหรือผู้แทน ผู้ว่าการการสื่อสารแห่งประเทศไทยหรือผู้แทน และอธิการบดีซึ่งเป็นกรรมการโดยตำแหน่ง กรรมการสภาวิชาการ ซึ่งสภาวิชาการเลือกจำนวนหนึ่งคน กับกรม-

การสละมหาวิทยาสัยผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งมีจำนวนไม่น้อยกว่า สี่คนแต่ไม่เกินห้าคน

ให้สละมหาวิทยาสัยแต่งตั้ง รองอธิการบดีคนหนึ่ง เป็นเลขานุการสละมหา-
วิทยาสัย โดยคำแนะนำของอธิการบดี

สละมหาวิทยาสัยมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ (พระราชบัญญัติมหาวิทยาสัย
สู่โยทัยธรรมาราช 2521 : 6 - 7

1. วางนโยบายของมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับการศึกษา การวิจัย การให้บริการทางวิชาการแก่สังคม และการทะนุบำรุง วัฒนธรรม ทั้งนี้โดยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัยและนโยบายของรัฐ
2. สดวาระระเบียบและข้อบังคับของมหาวิทยาลัย
3. อนุมัติ ให้ ปรัญญา ประกาศนียบัตรชั้นสูง อนุปรัญญา และประกาศนียบัตร
4. พิจารณาการเลือกตั้ง ยุบ รวม และเลิก สำนักงานอธิการบดี สถาบัน สำนัก และสาขาวิชา แล้วแต่กรณี
5. อนุมัติการรับสถาบันวิชาการชั้นสูง เข้าส่มทบในมหาวิทยาลัย
6. พิจารณาการแต่งตั้งและถอดถอนอธิการบดี และค้ำสตราจารย์ประจำ
7. อนุมัติการแต่งตั้งและถอดถอน รองอธิการบดี ผู้อำนวยการสถาบัน ผู้อำนวยการสำนัก รองผู้อำนวยการสถาบัน รองค้ำสตราจารย์ และผู้ช่วยค้ำสตราจารย์
8. สดวาระระเบียบเกี่ยวกับการเงินและทรัพย์สินของมหาวิทยาลัย
9. แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อกระทำการใด ๆ ตามที่สละมหาวิทยาสัยมอบหมาย
10. หน้าที่อื่นเกี่ยวกับกิจการของมหาวิทยาลัยที่ได้ระบุให้เป็นหน้าที่ของผู้ใดโดยเฉพาะ

สภาวิชาการมหาวิทยาลัยสู่โยทัยธรรมาราช

สภาวิชาการมหาวิทยาลัยสู่โยทัยธรรมาราช ประกอบด้วย อธิการบดีเป็นประธานสภาวิชาการ ประธานกรรมการประจำสาขาวิชา ผู้อำนวยการสถาบัน ผู้อำนวยการ

สำนัก และค่าสตราจารย์ประจำ เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง กับผู้แทนคณาจารย์ประจำที่คณาจารย์เลือกจากคณาจารย์ประจำสาขาวิชา สาขาวิชาละหนึ่งคน เป็นกรรมการ และสภาวิชาการจะแต่งตั้งรองอธิการบดีคนหนึ่ง เป็นเลขานุการสภาวิชาการโดยคำแนะนำของอธิการบดี

สภาวิชาการมหาวิทยาลัยมีหน้าที่ดังนี้ (พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2521 : 8)

1. พิจารณากำหนดหลักสูตร การสอน และการวัดผลการศึกษา
2. เสนอการให้ปริญญา ประกาศนียบัตรชั้นสูง อนุปริญญา และประกาศนียบัตร
3. เสนอการจัดตั้ง ยุบ รวม และเลิก สถาบัน สำนัก และสาขาวิชา
4. พิจารณาการรับสถาบันวิชาการชั้นสูง เข้าสัมพันธ์ในมหาวิทยาลัย
5. เสนอแนะการแต่งตั้งกรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ
6. พิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับการแต่งตั้งและถอดถอน ค่าสตราจารย์ รองค่าสตราจารย์ และผู้ช่วยค่าสตราจารย์
7. สัตหาวิธีการอันจะยังการศึกษา การวิจัย และการบริการทางวิชาการของมหาวิทยาลัยให้เจริญยิ่งขึ้น
8. พิจารณาให้ความเห็นแก่สภามหาวิทยาลัยในเรื่อง เกี่ยวกับวิชาการของมหาวิทยาลัย
9. แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อกระทำการใด ๆ ตามที่สภาวิชาการมอบหมาย

นักศึกษา

มหาวิทยาลัยเปิดรับนักศึกษาเป็นครั้งแรกเมื่อปีการศึกษา 2523-2524 ในสาขาวิชา คณิตศาสตร์ และสาขาวิชาวิทยาการสังคม โดยมีผู้ขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษาทั้งสิ้น 82,139 คน และมีพระนักศึกษาก็ 68 รูป นักศึกษาทั้งหมดเป็นนักศึกษาในสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ 75,334 คน และสาขาวิชาวิทยาการสังคม 6,805 คน สำหรับพระนักศึกษาก็ทั้งหมดเป็นนักศึกษาใน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ในปีการศึกษา 2525 มหาวิทยาลัยได้เปิดรับนักศึกษาใหม่อีกครั้ง เป็นรุ่นที่ 2 มีผู้ขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษาใหม่ รวม 69,561 คน กระจายในสาขาวิชาต่าง ๆ 7 สาขาวิชา นอกจากนี้ยังมีนักศึกษาเก่าที่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2525 จำนวน

40,281 คน

สำหรับในปีการศึกษา 2526 ซึ่งมหาวิทยาลัยเปิดรับนักศึกษาใน 8 สาขาวิชานั้น มีผู้ที่ยื่นทะเบียนเป็นนักศึกษาใหม่ รวม 50,154 คน กระจายในสาขาวิชาต่าง ๆ และมีนักศึกษาเก่าที่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2526 อีกจำนวน 61,098 คน (ฝ่ายวางแผนและพัฒนา 2526 : 37)

งบประมาณ

สำหรับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชได้รับการจัดสรรเงินงบประมาณแผ่นดินมาตั้งแต่ปีงบประมาณ 2522 เป็นต้นมา เงินงบประมาณแผ่นดินที่ได้รับเพิ่มมากขึ้นทุกปี จากปีงบประมาณ 2523 ที่ได้รับงบประมาณ 17,731,800 บาท มาเป็น 78,447,800 บาท ในปีงบประมาณ 2526 หรือประมาณ 4 เท่าของงบประมาณที่ได้รับในปีงบประมาณ 2523

ในปีงบประมาณ 2525 มหาวิทยาลัยได้รับงบประมาณแผ่นดินทั้งสิ้น 55,037,800 บาท แยกเป็นงบค่าจ้าง 16,447,100 บาท งบดำเนินการ 21,770,300 บาท และงบลงทุน 16,820,400 บาท ต่อมาในปีงบประมาณ 2526 งบประมาณแผ่นดินที่มหาวิทยาลัยได้รับเพิ่มขึ้น เป็น 78,447,800 บาท แยกเป็นงบค่าจ้าง 26,822,500 บาท งบดำเนินการ 24,960,800 บาท และงบลงทุน 26,664,500 บาท สำหรับปีงบประมาณ 2527 วงเงินที่คณะกรรมการพิจารณาของกรมการงบประมาณของรัฐสภา จำนวน 97,148,600 บาท

ส่วนงบประมาณรายจ่ายจากเงินรายได้ ซึ่งเงินรายได้ของมหาวิทยาลัยเกือบทั้งหมดมาจากเงินการศึกษาของนักศึกษา มหาวิทยาลัยได้นำมาจัดสรรเพื่อใช้จ่ายในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาตามระเบียบของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ว่าด้วยเงินรายได้และทรัพย์สิน พ.ศ. 2523 และฉบับที่ 2 พ.ศ. 2524

มหาวิทยาลัยมีงบประมาณรายจ่ายจากเงินรายได้ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2523 เป็นต้นมา ซึ่งในปัจจุบันปีงบประมาณรายจ่ายของมหาวิทยาลัย เริ่มตั้งแต่เดือนมกราคมจนถึงเดือนธันวาคมของแต่ละปี งบประมาณรายจ่ายจากเงินรายได้ที่มหาวิทยาลัยจัดสรรในแต่ละปีสรุปได้ดังนี้ คือ ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม-พฤศจิกายน 2523 รายจ่ายที่อนุมัติทั้งสิ้น 37,558,000 บาท ในปีงบประมาณเงินรายได้ 2524 (ธันวาคม 2523-พฤศจิกายน 2524) มีงบประมาณ

รายจ่ายทั้งสิ้น 105,480,000 บาท ในปีงบประมาณเงินรายได้ 2525 (ธันวาคม 2524-ธันวาคม 2525) งบประมาณรายจ่ายจากเงินรายได้เพิ่มขึ้นเป็น 168,931,800 บาท และในปีงบประมาณเงินรายได้ 2526 (มกราคม 2526-ธันวาคม 2526) งบประมาณรายจ่ายจากเงินรายได้ที่ตัดตั้งไว้ทั้งสิ้น 260,400,000 บาท (ฝ่ายวางแผนและพัฒนามหาวิทยาลัยสุโขทัย-ธรรมาธิราช 2526 : 52-54)

จากข้อมูลสถิติตัวเลขจำนวนเงินที่รัฐบาลได้จัดสรรเงินงบประมาณแผ่นดิน และตลอดจนงบประมาณจากเงินรายได้ที่มหาวิทยาลัยได้ลงทุนไปในการจัดการศึกษา นับว่าเป็นจำนวนเงินที่มากมหาศาล สิ่งที่เราควรคำนึงถึง คือ ประสิทธิภาพทางการศึกษา (Educational Productivity) ที่ได้รับว่า ได้รับประสิทธิผลสมบูรณ์หรือไม่ ประสิทธิภาพทางการศึกษานี้ก็คือผลสำเร็จตามความมุ่งหมายของการศึกษานั้นเอง กล่าวคือ ประชากรมีคุณภาพความรู้ ความสามารถในการเพิ่มผลผลิตหรือไม่ เงินงบประมาณแผ่นดิน เวลา วัสดุ และ คน ได้ถูกใช้อย่างประหยัดคุ้มค่าการลงทุนหรือไม่ ถ้าสิ่งเหล่านี้ถูกใช้เพื่อการศึกษาแล้วได้ผลไม่คุ้มค่าไม่สำเร็จตามความมุ่งหมายของการศึกษา ก็นับได้ว่าเป็นการลงทุนที่ไร้ประโยชน์เกิดความสูญเสียเปล่าทางการศึกษา (Wastage in Education) ซึ่งมีนักการศึกษาหลายท่านได้ทำการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับความสูญเสียเปล่าทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษาไว้หลายลักษณะด้วยกัน ดังต่อไปนี้

เอกสารและงานวิจัยในประเทศไทย

รายงานการวิจัยของ แผนกวิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของนิสิตที่ได้เข้าศึกษาและสำเร็จการศึกษารุ่นปีการศึกษา 2498-2504 ของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ผลการวิจัยปรากฏว่า มีค่าเรโซ ประสิทธิภาพเท่ากับ 0.90 เรโซความสูญเสียเท่ากับ 0.24 รัฐต้องสูญเสียเงินทั้งหมดประมาณ 45.5 ล้านบาท และพบว่า การศึกษาในระดับอุดมศึกษาของไทย รุ่น 2498-2504 เกิดความสูญเสียเปล่าด้านการออกกลางคันไม่ใช่ว่าจากซ้ำชั้น (Department of Educational Research, Faculty of Education Chulalongkorn University 1968 : 1-8)

ในปีการศึกษา 2508 บรรจง ทองกุ่ม (2508 : คม) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายในการผลิตครุศาสตร์บัณฑิตในคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลการวิจัยปรากฏว่า ค่าใช้จ่ายฝ่ายเอกชนในการผลิตบัณฑิตครุศาสตร์บัณฑิต หลักสูตร 4 ปี ประมาณ 24,000 บาท สำหรับบัณฑิตที่ไม่เสียค่าที่พักอาศัย และประมาณ 40,000 บาท สำหรับบัณฑิตที่

เสียค่าที่พักอาศัย ค่าใช้จ่ายฝ่ายรัฐบาลในการผลิตครุภัณฑ์ปีงบประมาณ 15,000 บาท เป็นค่าดำเนินการประมาณ 13,000 บาท และค่าลงทุน (เสื่อมราคา) ประมาณ 2,000 บาท ส่วนค่าใช้จ่ายในการผลิตครุภัณฑ์ปีงบประมาณ 2 ปี ฝ่ายเอกชนประมาณ 23,500 บาท สำหรับปีที่เสียค่าที่พักอาศัย และประมาณ 16,500 บาทสำหรับปีที่ไม่มีเสียค่าที่พักอาศัย ค่าใช้จ่ายฝ่ายรัฐบาลในการผลิตครุภัณฑ์ปีงบประมาณ 7,500 บาท เป็นค่าดำเนินการประมาณ 6,500 บาท และค่าลงทุน (เสื่อมราคา) ประมาณ 1,000 บาท

จากรายงานการวิจัยของ วาสนา คำคุณ (2512 : ก-ค) วิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพทางการศึกษาของสถาบันฝึกหัดครูในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา รุ่นปีการศึกษา 2508-2510 พบว่า มีนักศึกษาออกกลางคัน 8.70 เปอร์เซ็นต์ เรายุทธประสิทธิภาพเท่ากับ 0.92 เรายุทธความสูญเสียเปล่าเท่ากับ 0.09 ค่าใช้จ่ายที่รัฐต้องเสียไปเนื่องจากการเรียนซ้ำชั้น และออกกลางคัน 3,997,700 บาท

การศึกษาในทำนองเดียวกับ วาสนา คำคุณ นี้ วัชร บวรณสิงห์ (2521 : ค-ง) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพทางการศึกษาของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ของนิสิตที่เข้าเรียนรุ่นปีการศึกษา 2502-2504 ผลการวิจัยปรากฏว่า นิสิตสอบตกซ้ำชั้นและออกก่อนสำเร็จการศึกษามีจำนวนสูงมากใน ชั้นปีที่ 1-2 ประมาณ 35-40 เปอร์เซ็นต์ ประสิทธิภาพทางการศึกษาของนิสิตปริญญาตรี เท่ากับ 0.89 เรายุทธความสูญเสียเปล่าเท่ากับ 1.6 รวมค่าใช้จ่ายที่รัฐต้องสูญเสีย 3 รุ่น เท่ากับ 29,657,994 บาท

ยังมีรายงานการวิจัยของ นวลศรี ธรรมแก้ว (2514 : ค) เรื่อง ความสูญเสียเปล่าทางการศึกษาของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิค รุ่นปีการศึกษา 2508-2511 พบว่า ไม่มี ความสูญเสียเปล่าทางการศึกษาในระดับวิทยาลัยเทคนิค แต่ถ้าพิจารณาแยกเป็นรายโปรแกรมจะ พบว่า แผนกวิชาบัญชี วิทยาลัยเทคนิคภาคใต้ และแผนกวิชาสถาปัตยกรรม วิทยาลัยเทคนิคพวยัพ มีความสูญเสียเปล่าทางการศึกษา 2 รูป คือ การเรียนซ้ำกว่ากำหนด และออกกลางคัน รัฐต้องเสียเงินสูญเสียเปล่าทั้งสิ้น จำนวน 4,881,180 บาท

และในปี พ.ศ. 2517 สุกิจ ลูวาณิช (2517 : ข) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ลักษณะการสูญเสียเปล่าทางการศึกษาของวิทยาลัยครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รุ่นปีการศึกษา 2512-2514 พบว่า มีนักศึกษาออกกลางคัน ร้อยละ 8.31 การศึกษาในระดับประกาศนียบัตรของวิทยาลัยครูทุกแห่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความสูญเสียเปล่าในลักษณะการเรียนซ้ำกว่ากำหนด และลักษณะการ

ออกกลางคืน รัฐต้องเสียเงินในการเรียนช้ากว่ากำหนดและออกกลางคืน รวมเป็นเงิน 6,476,796 บาท

นอกจากนี้ วรณีย์ สัตยวิวัฒน์ (2518 : ก) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบ่งชี้ ลักษณะความสูญเสียเปล่าทางการศึกษาของมหาวิททยาสยามหิตล โดยการวิจัยนี้มุ่งหมายเพื่อบ่งชี้ ลักษณะความสูญเสียเปล่าทางการศึกษาของมหาวิททยาสยามหิตล โดยแยกให้เห็นว่า ความสูญเสียเปล่าดังกล่าวอยู่ในรูปของการเรียนช้ากว่ากำหนดหรือออกกลางคืน หรือทั้งสองลักษณะ และรัฐต้องสูญเสียเงินเนื่องจากนักศึกษา คณะทันตแพทย์ศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ คณะเทคนิคการแพทย์ และสาธารณสุขศาสตร์ และคณะพยาบาลศาสตร์ รุ่นปีการศึกษา 2508-2510 เรียนช้ากว่ากำหนดและออกกลางคืน รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 3,440,416 บาท และรัฐต้องสูญเสียเงิน เนื่องจากนักศึกษาแพทย์ (หลักสูตรปริคสิณิคและคสิณิค) คณะแพทย์ศาสตร์ศิริราชพยาบาลเรียนช้ากว่ากำหนดและออกกลางคืน 3 รุ่น (2510-2512) รวมเป็นเงิน 3,465,756 บาท

และจากการสัมมนาเรื่อง การใช้ทรัพยากรทางการศึกษา เรื่อง เจริญชัย (2519 : 9-18) ได้รายงานเกี่ยวกับความสูญเสียเปล่าทางการศึกษาว่า ในด้านอาชีวศึกษา ระหว่างปี 2514-2516 นักเรียนอาชีวศึกษาระดับมัธยมศึกษา วิชาชีพชั้นสูง และฝึกหัดครูมีนักเรียนตกชั้นและออกกลางคืนประมาณ ร้อยละ 6.0, 9.0 และ 4.0 ต่อปีตามลำดับ ซึ่งต่ำกว่าระดับมัธยมสายสามัญ แต่โดยที่ค่าใช้จ่ายรายหัวสูง ความสูญเสียเปล่าในเรื่องนี้ของอาชีวศึกษาสูงมาก คือ ประมาณ 29,410,460 บาท ในปี 2516

ต่อมาในปี พ.ศ. 2519-2520 วราภรณ์ บวรศิริ และ ทองอินทร์ วงศ์โสธร ได้ทำการวิจัยเรื่อง การวิจัยระบบอุดมศึกษา จากผลงานการวิจัยดังกล่าวส่วนหนึ่ง พบว่า ประสิทธิภาพของระบบในการวิจัยนี้ ประสิทธิภาพ หมายถึง การได้รับผลผลิตจำนวนสูงสุด เมื่อเทียบกับการใช้ทรัพยากรและเวลาที่ใช้อย่างจำกัด ประสิทธิภาพในการสอนในมหาวิทยาลัยของรัฐนั้น ประสิทธิภาพในการสอนแตกต่างกันไปตามสถาบันและสาขาวิชา ร้อยละของผู้สำเร็จในสาขาวิชาแพทย์ศาสตร์ นับได้ว่าสูงกว่าสาขาวิชาอื่น แต่ในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ เกษตรศาสตร์ และสถาปัตยกรรมศาสตร์ มีอัตราการตกชั้นและออกกลางคืนสูงมากกว่าสาขาวิชาอื่น ๆ ทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ อัตราการจบล่าช้ากว่าระยะเวลาที่กำหนด ในหลักสูตร มีอัตราสูงถึงร้อยละ 44 ในสาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ของมหาวิททยาสยามหิตล เกษตรศาสตร์ ยกเว้นกรณีของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์ และสถาปัตยกรรม-

ค่าเฉลี่ยของทุกมหาวิทยาลัย มีการลจซ้ำกว่าที่กำหนดในหลักสูตรมาก และในสาขาวิชาวิทยาลัยค่าเฉลี่ย มีอัตราของนักศึกษาออกกลางคันสูง ในวิทยาลัยของรัฐอัตราการออกกลางคันแตกต่างกัน สำหรับวิทยาลัยครูที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร มีอัตราการออกกลางคันในระดับ ป.กค. และ ป.กค.สูง ใน พ.ศ. 2508, 2509 และ 2510 ประมาณร้อยละ 10.2, 9.7 และ 6.3 ตามลำดับ ถ้าหากพิจารณาเฉพาะระดับ ป.กค.สูงแล้ว อัตราการออกกลางคันมีอัตราต่ำมาก คือ ร้อยละ 1.1 1.4 และ 1.2 ตามลำดับ ในด้านวิทยาลัยเทคนิคและอาชีวศึกษานั้น จากการศึกษาอัตราการออกกลางคันเฉลี่ยของห้าวิทยาลัย ปรากฏว่า คิดเป็นร้อยละ 12, 13 และ 14 ตามลำดับ ใน พ.ศ. 2508, 2509 และ 2510 สำหรับวิทยาลัยเอกชนโดยทั่วไปแล้วจะมีอัตราการออกกลางคันสูงในระหว่างปีแรกของการศึกษา อัตราการออกกลางคันแตกต่างกันไปในแต่ละวิทยาลัย ในวิทยาลัยเอกชนอัตราการออกกลางคันในปีแรกของช่วงระยะเวลา 4 ปี ค่อนข้างต่ำ ตั้งแต่ ร้อยละ 0.1 ถึง ร้อยละ 4.4 แต่ในวิทยาลัยเอกชนแห่งอื่นอัตราค่อนข้างสูง จากร้อยละ 11 ถึง ร้อยละ 31 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานรัฐมนตรี 2522 : 803-804)

และในปีการศึกษา 2520 สัมพันธ์ พันธุ์พฤษ (2519 : ง-จ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างตัวประกอบกับลักษณะการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัย ภูมิภาค : การเปรียบเทียบระหว่างมหาวิทยาลัยขอนแก่นและมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างตัวประกอบด้านเพศ อายุ อาชีพของบิดามารดา และภูมิสำเนา คะแนนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กับลักษณะการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษา ซึ่งมี 3 ลักษณะ คือ สำเร็จตามเวลา สำเร็จหลังกำหนดเวลา และออกกลางคัน กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาประกอบด้วยนักศึกษา หลักสูตร 4 ปี ที่เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยขอนแก่น รุ่นปีการศึกษา 2509 ถึง 2512 และที่เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ รุ่นปีการศึกษา 2509 ถึง 2511 พบว่า เพศมีความสัมพันธ์กับลักษณะการสำเร็จการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ ยกเว้น คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และคณะวิทยาศาสตร์ (สาขาธรณีวิทยา) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่เท่านั้น และนักศึกษาชายและหญิงมีโอกาสสำเร็จการศึกษาในแต่ละลักษณะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ในขณะที่ตัวประกอบด้านอันดับการเลือกส่วนมากไม่มีความสัมพันธ์กับลักษณะการสำเร็จการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างนักศึกษา ยกเว้น คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่เท่านั้น และนักศึกษาที่เลือกเข้าศึกษาในอันดับต่างกัน ส่วนมากมีโอกาสสำเร็จการศึกษาในแต่ละลักษณะไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ส่วนตัวประกอบด้านอายุ อาชีพติดตามตรา ภูมิสำเนา และคะแนนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีความสัมพันธ์กับลักษณะการสำเร็จการศึกษาของนักศึกษาบางคณะในแต่ละมหาวิทยาลัย และนักศึกษาที่มีระดับตัวประกอบต่างกันบางคู่ มีโอกาสสำเร็จการศึกษาในบางลักษณะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

นอกจากนี้ยังมีผู้ทำการวิจัยอีก เช่น เสาวณีย์ ดิลลวัฒน์ (2520 : ข-ค) ได้ทำการวิจัยเรื่อง โอกาสสำเร็จการศึกษาของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่มีภูมิหลังต่างกัน : การเปรียบเทียบ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างประชากรประกอบด้วย นิสิตคณะต่าง ๆ ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่เข้าศึกษาในรุ่นปีการศึกษา 2509 ถึง 2511 จำนวน 792 คน ผลการวิจัยพบว่า นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีโอกาสสำเร็จการศึกษาตามกำหนดเวลา สำเร็จการศึกษาหลังกำหนดเวลา และออกกลางคัน เป็น .60, .28 และ .12 ตามลำดับ นิสิตหญิงมีโอกาสสำเร็จการศึกษาตามกำหนดเวลาสูงกว่านิสิตชายอย่างมีนัยสำคัญ ในทางตรงข้ามนิสิตชายมีโอกาสสำเร็จการศึกษาหลังกำหนดเวลา และโอกาสออกกลางคันสูงกว่านิสิตหญิงอย่างมีนัยสำคัญ นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยโดยส่วนรวมและรายคณะที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนในสวนกลาง และภูมิภาค มีโอกาสสำเร็จการศึกษาในแต่ละรายลักษณะไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ นิสิตที่บิดาถึงแก่กรรมหรือรับบำนาญ มีโอกาสสำเร็จศึกษามากกว่านิสิตที่บิดามีอาชีพเกษตรกรรมอย่างมีนัยสำคัญ นิสิตที่บิดามีอาชีพเกษตรกรรมมีโอกาสออกกลางคันสูงกว่านิสิตที่บิดามีอาชีพรับราชการ อาชีพค้าขาย หรือเจ้าของกิจการ และนิสิตที่บิดาถึงแก่กรรมหรือรับบำนาญอย่างมีนัยสำคัญ นิสิตที่มารดามีอาชีพเกษตรกรรมมีโอกาสออกกลางคันสูงกว่านิสิตที่มารดาเป็นคหบดี มีอาชีพรับราชการ และอาชีพค้าขาย และเจ้าของกิจการอย่างมีนัยสำคัญ

ผ่องใส แนวนาค (2521 : ง-จ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพและความสูญเสียเปล่าทางการศึกษาของวิทยาลัยเอกชน (ศึกษาเฉพาะกรณีวิทยาลัยการค้า) ใช้กลุ่มตัวอย่างจากนักศึกษาเฉพาะรุ่นที่เข้าศึกษาใน ปีการศึกษา 2515 และ 2516 ทั้ง 3 คณะวิชา คือ คณะวิชาบริหารธุรกิจ คณะวิชาบัญชี และคณะวิชาเศรษฐศาสตร์ ผลของการวิจัยพบว่า เรโซความสูญเสียเปล่าเฉลี่ยของรุ่นปีการศึกษา 2516 เมื่อเทียบกับรุ่น 2515 มีแนวโน้มลดลงจาก 0.272 เป็น 0.179 คณะวิชาบัญชีเรโซความสูญเสียเปล่าลดลงจาก 0.289 เป็น 0.151 คณะวิชาเศรษฐศาสตร์ มีเรโซความสูญเสียเปล่าลดลงจาก 0.268 เป็น 0.130 คณะวิชาบริหารธุรกิจ มีเรโซความสูญเสียเปล่าเพิ่มขึ้น คือ เพิ่มขึ้นจาก 0.259 เป็น 0.272

และในปีการศึกษา 2521 รัชรี วิลาล์เตยานนท์ (2521 : ง-จ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง อัตราผลตอบแทนของการลงทุนทางอาชีวศึกษา โดยการสุ่มตัวอย่างจากบรรดาผู้สำเร็จ จากสถานศึกษาที่เป็นของรัฐบาล คือ สาขาพาณิชยกรรม สุ่มตัวอย่างจากวิทยาลัยการ พระนคร สาขาช่างอุตสาหกรรม สุ่มตัวอย่างจากวิทยาลัยเทคนิควทย และวิทยาลัยช่างกล ปทุมวัน รวมทั้งสิ้น 945 ตัวอย่าง ผลการวิจัย พบว่า ทางด้านต้นทุน ทั้งด้านที่เป็นต้นทุนทางตรง และต้นทุนทางอ้อม โดยพิจารณาแยกเป็นต้นทุนทางสังคม และต้นทุนส่วนบุคคล องค์ประกอบ ของต้นทุนทางตรงในแง่สังคมแบ่งออกเป็น 2 ส่วนใหญ่ ๆ คือ ต้นทุนค่าเนิกรและต้นทุน ทรัพย์สิน ซึ่งช่างกลปทุมวัน มีต้นทุนค่าใช้จ่ายด้านนี้สูงถึง 5,531 บาทต่อปี ช่างก่อสร้างจวเท- ทววย 5,062 บาท และวิทยาลัยการพระนคร น้อยที่สุด คือ 2,522 บาท และเมื่อพิจารณาต้นทุน ส่วนบุคคล ซึ่งประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายเพื่อเป็นค่าเล่าเรียนและค่าใช้จ่ายส่วนตัว ช่างกลปทุมวัน มีต้นทุนด้านนี้ต่ำสุด คือ เพียง 2,022 บาทเท่านั้น ของช่างก่อสร้างจวเททววยสูงถึง 2,632 บาท และวิทยาลัยการพระนคร 2,479 บาท สรุปลแล้ว ต้นทุนส่วนบุคคลของการเรียนอาชีวประมาณ 2,290 บาท ต่อคนต่อปี

ในปี 2521 วิลาล์ เกษประทุม (2522 : ง-จ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การ วิเคราะห์ความสูญเสียเปล่าทางการศึกษาของวิทยาลัยครุนครสวรรค์ พบว่า รัฐต้องสูญเสียเงิน เนื่องจากการออกกลางคันและการเรียนช้ากว่ากำหนดทุกระดับ รวม 5 รุ่น (2514-2518) เป็น เงิน 5,111,571.48 บาท

และในปี พ.ศ. 2523 ลู่ปราณี พันธุ์น้อย และคณะ (สำนักงานคณะกรรมการการ ศึกษาแห่งชาติ 2516 : 184-190) ได้วิจัยเรื่อง การสำรวจตัวแปรที่อาจมีอิทธิพลต่อการ สำเร็จการศึกษา การลาออกกลางคัน และการสอบตกของนักศึกษาพยาบาลรามาริบดี ตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักศึกษาพยาบาลที่ เข้าศึกษาในโรง เรียนพยาบาลรามาริบดี ตั้งแต่ปีการศึกษา 2513-2519 จำนวน 453 คน ผลจากการศึกษา พบว่า

1. เพศ เพศหญิงมีอัตราการสำเร็จการศึกษามากกว่าเพศชาย และลาออก กลางคัน และตกซ้ำชั้นน้อยกว่าเพศชายอย่างเห็นได้ชัด
2. อายุ อัตราการลาออกกลางคันและตกซ้ำชั้น พบในกลุ่มอายุ 22-23 ปี มาก กว่ากลุ่มอื่น
3. ภูมิลำเนา อัตราการสอบตกซ้ำชั้นพบมากที่สุด ในกลุ่มที่มีภูมิลำเนาและ

โรงเรียน ชั้น มศ.5 อยู่จังหวัดเดียวกัน ส่วนอัตราการลาออกกลางคันใกล้เคียงกันทุกกลุ่ม

4. อาชีพตามารดา พบว่า กลุ่มที่บิดาเสียชีวิตก่อนนักศึกษาจะเข้าเรียนพยาบาล มีอัตราการตำ้าขึ้นและลาออกกลางคันมากที่สุด สำหรับอาชีพมารดา กลุ่มที่ลาออกกลางคันมากที่สุด คือ กลุ่มที่มารดาเป็นแม่บ้าน ด้านข้อมูลการศึกษา ก่อนเข้าเรียนพยาบาลพบว่า

1. คะแนน ม.ศ. 5 กลุ่มที่ได้คะแนน 60-69% มีอัตราการออกกลางคัน น้อยที่สุด กลุ่มที่ได้คะแนน 70-79% มีอัตราการออกกลางคันมากที่สุด
2. กลุ่มที่สำเร็จ ม.ศ. 5 มาแล้ว 2-4 ปี ไม่มีการออกกลางคันเลย ในขณะที่เดียวกับกลุ่มที่เรียนพยาบาลในปีที่สำเร็จมีอัตราการออกกลางคันมากที่สุด
3. คะแนนสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยหลังจากเข้า T-Score แล้วพบว่า กลุ่มคะแนนสูงที่สุดมีอัตราออกกลางคันมากที่สุด

นอกจากนี้ยังมีผู้ทำวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้คือ ในปี 2523 พรพรรณ รักษาภมาตย์ (2523 : ง-จ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพและความสูญเสียของนักศึกษา คณะวิชาการบัญชีในวิทยาลัยเอกชน โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาประสิทธิภาพและความสูญเสียทางการศึกษาของนักศึกษา คณะวิชาการบัญชี ในวิทยาลัยการค้า วิทยาลัยกรุงเทพ และวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตเฉพาะรุ่นที่เข้าศึกษาในปี 2518 และ 2519 เป็นจำนวนนักศึกษาทั้งสิ้น 1,293 คน ผลการวิจัย พบว่า เรายุทธประสิทธิภาพเฉลี่ยของรุ่นปีการศึกษา 2518 เมื่อเทียบกับรุ่น 2519 เพิ่มขึ้นจาก 0.961 เป็น 0.985 เรายุทธความสูญเสียเฉลี่ยของรุ่น 2518 เมื่อเทียบกับรุ่น 2519 เพิ่มขึ้นจาก 0.363 เป็น 0.403 และนักศึกษาคณะวิชาการบัญชีทั้ง 3 วิทยาลัย ใช้เวลาศึกษาเกินกว่าระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนดหรือต้องออกกลางคันทำให้ผู้ปกครองต้องเสียเงินในการศึกษาในวิทยาลัยโดยเฉลี่ยต่อคนต่อปี ดังนี้ วิทยาลัยการค้าเท่ากับ 4,166 บาท วิทยาลัยกรุงเทพเท่ากับ 5,038 บาท และวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตเท่ากับ 3,187 บาท และการที่นักศึกษาออกกลางคันทำให้วิทยาลัยขาดรายได้สุทธิจากนักศึกษาต่อคนต่อปีคือ วิทยาลัยการค้า 950 บาท วิทยาลัยกรุงเทพ 1,532 บาท และวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต 778 บาท

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2523 : 77-79) ได้ทำการศึกษาริชัย เรื่อง ล่าเหตุการออกจากมหาวิทยาลัยกลางคัน โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิตนักศึกษาที่ต้องออกจากมหาวิทยาลัยกลางคัน 5 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร และมหาวิทยาลัยมหิดล ในปีการศึกษา 2513

และ 2514 ทั้งหมดมีจำนวน 564 คน พบว่า สาเหตุการตกลออกจากมหาวิทยาลัยกลางคืนที่
สำคัญมาเป็นอันดับหนึ่ง คือ การแบ่งเวลาไม่เหมาะสมและไม่ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน คิดเป็น
ร้อยละ 27 สาเหตุนี้เนื่องมาจาก ไม่ได้จัดเวลาให้กับการศึกษาเล่าเรียน กล่าวคือ ไม่ได้
หนังสือ ไม่ทำการบ้าน ไม่เข้าห้องเรียน หรือขาดเรียนเพราะเพื่อนชวนไปเที่ยว ดื่มเหล้า
สูบบุหรี่ และเล่นการพนัน เป็นต้น สาเหตุสำคัญรองลงมา คือ ทัดตนผิดต่อวิชาที่เรียน และคณะ
ที่เรียนไม่ดี คิดเป็นร้อยละ 20 เพราะไม่ชอบวิชาที่เรียน ไม่ชอบคณะที่เรียน เลือกวิชาไม่ตรง
กับความสนใจ เลือกแผนไม่ตรงกับความถนัดของตนเอง รู้สึกว่าคณะที่ตนสังกัดไม่ได้รับการ
ยกย่อง ไม่ชอบวิธีสอนของอาจารย์ ขาดความสัมพันธ์กับอาจารย์ และอุปกรณ์การเรียนการสอน
ไม่เพียงพอ สาเหตุอื่น ๆ ที่มีความสำคัญลดหลั่นกันไปตามลำดับ คือ กิจกรรมนิสิตนักศึกษา ซึ่ง
มีทั้งนิสิตนักศึกษาที่ร่วมกิจกรรมมากจนเกินไปจนไม่มีเวลา และอีกพวกหนึ่งไม่ชอบระบบกิจกรรม
นิสิตนักศึกษาของมหาวิทยาลัย ทำให้ไม่ชอบเรียนตามมา คิดเป็นร้อยละ 10 ปรับตัวเข้ากับการ
เรียนชั้นมหาวิทยาลัยไม่ได้ คิดเป็นร้อยละ 10 มีพื้นฐานความรู้ในระดับมัธยมศึกษาไม่ดี ตลอดจนลัด-
ปัญญาไม่เชื่ออำนาจให้เรียนระดับอุดมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 12 ฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี คิดเป็น
ร้อยละ 8 แนวทางการแก้ปัญหา พบว่า มีร้อยละ 63 ต้องการกวาดวิชาและสอบเข้ามหาวิทยาลัย
ใหม่ นอกนั้นเป็นแนวทางแก้ปัญหาอื่น ๆ เช่น ไปศึกษาต่อต่างประเทศ ขอย้ายคณะหรือแผนกวิชา
และสมัครเรียนในมหาวิทยาลัยรามคำแหงหรือวิทยาลัยเอกชน

ต่อมาในปีการศึกษา 2524 ศรียาตรา ลิวส์วัลดี (2524 : ง-จ) ได้ทำการวิจัย
เรื่อง ประสิทธิภาพทางการศึกษาของวิทยาลัยช่างอุตสาหกรรม สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในกรุง-
เทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ต้นทุนทางการศึกษาเฉลี่ยต่อคนต่อปี เป็นเงิน 9,639.29 บาท
จำแนกเป็น ทุนค่าดำเนินการ 7,373.55 บาท และต้นทุนทรัพย์สิน 2,265.74 บาท และในปีการ
ศึกษา 2519-2523 วิทยาลัยช่างอุตสาหกรรม มีจำนวนครูวุฒิปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี
ไม่แตกต่างจากจำนวนครูวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี นอกจากนี้ยังพบอีกว่า วิทยาลัยช่างอุตสาหกรรมมี
ความสูญเสียค่าทางการศึกษา ทั้งในด้านการเรียนช้ากว่ากำหนด และการลาออกกลางคืน เมื่อ
พิจารณาแต่ละวิทยาลัยแล้วปรากฏว่า วิทยาลัยเทคนิคดอนเมืองมีความสูญเสียค่าทางด้าน การลา
ออกกลางคืนเพียงสักขะเดียว แต่วิทยาลัยอื่น ๆ มีความสูญเสียค่าทางด้านการศึกษาทั้ง 2 สักขะ
อย่างไรก็ตามความสูญเสียค่าทางการศึกษาด้านการ เรียนช้ากว่ากำหนดมีแนวโน้มลดลง ในขณะที่
ความสูญเสียค่าทางการศึกษาด้านการลาออกกลางคืนกลับมีแนวโน้มสูงขึ้น จำนวนเงินที่วิทยาลัย-

อย่างอุตสาหกรรมต้องสูญเสียไปเนื่องจากการเรียนช้ากว่ากำหนดและการลาออกกลางคัน จำนวน 6 รุ่น เป็นเงิน 40,275,078.31 บาท

และในปี 2524 ประหยัด เดียมขุนทด และคณะ (สำนักคณะกรรมการการศึกษา- แห่งชาติ 2526 : 210-214) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ประสิทธิภาพการผลิตบัณฑิตของมหา- วิทยาลัยเชียงใหม่ รุ่นปีการศึกษา 2514-2519 ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียง- ใหม่นำเร็จการศึกษา ร้อยละ 87 ออกกลางคัน ร้อยละ 13 คณะแพทย์ศาสตร์สำเร็จการศึกษา มากที่สุด คือ ร้อยละ 96 คณะศึกษาศาสตร์สำเร็จน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 71 ประสิทธิภาพการ ผลิตบัณฑิตโดยเฉลี่ยมีประมาณร้อยละ 88 อัตราสูญเสียร้อยละ 12 คณะที่มีประสิทธิภาพการผลิต สูงสุด คือ พยาบาลศาสตร์ มีประมาณร้อยละ 94 ต่ำสุดคือ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คือ ร้อยละ 74 มีอัตราสูญเสีย ร้อยละ 6 และ 24 ตามลำดับ

นอกจากนี้ ในปี 2525 ไพศาล กมลฉ่ำ (2525 : ง-จ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสูญเสียเปล่าทางการศึกษาของวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยศึกษาจากนักศึกษาภาคปกติที่เข้า ศึกษาระหว่างปี 2518-2522 พบว่า ค่าใช้จ่ายรวมทั้งหมดที่รัฐต้องสูญเสียไป เนื่องจากการ เรียนช้ากว่ากำหนดและออกกลางคัน รุ่น 2518 ถึง 2522 ในวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็น จำนวนเงินทั้งสิ้น 34,631,530.00 บาท

และในปีการศึกษา 2525-2526 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้ทำ การวิจัย เรื่อง การล่นสิทธิการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ โดยใช้กลุ่มประชากร คือ ผู้ล่นคัดเลือกได้เข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา โดยผ่านการล่นรวบรวมของทบวงมหาวิทยาลัย ปี การศึกษา 2522-2523 และล่นสิทธิ จำนวน 1,932 คน ซึ่งการล่นสิทธิการศึกษาแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ ประเภทแรก ผู้ไม่ยอมเข้ารับการล่นสัมภาษณ์ และไม่มารายงานตัวเพื่อลง ทะเบียนเป็นนักศึกษา และประเภทที่ 2 ได้แก่ ผู้ที่ออกจากการศึกษากลางคัน ผลการศึกษาพบว่า ผู้ล่นสิทธิการศึกษาล่นใหญ่ล่นคัดเลือกได้อันดับท้าย ๆ กล่าวคือ ร้อยละ 69 ของผู้ล่นสิทธิ ล่นได้ในอันดับที่ 4, 5 หรือ 6 วิทยาลัยเทคนิคกรุงเทพฯ มีอัตราการล่นสิทธิสูงคือ ร้อยละ 40 รองลงมา ได้แก่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยศิลปกร คิดเป็นร้อยละ 31.9, 18.8 และ 18.6 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาตามสาขา พบว่า สาขาศึกษา- ศาสตร์และมนุษยศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 19.5, 16.2, 14.3 ตามลำดับ ด้านภูมิหลัง พบว่า ผู้ล่นสิทธิล่นใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพฯ ร้อยละ 55.2 ภาคกลาง ร้อยละ 18.6 ส่วนภาค

อื่นมีไม่มากนัก ด้านอาชีพ พบว่า ผู้ลี้ภัยส่วนใหญ่ปฏิบัติตามารดาประกอบอาชีพค้าขายและเจ้าของกิจการ ร้อยละ 53.6 รองลงมาอาชีพรับราชการและลูกจ้าง ร้อยละ 19.9 และ 13.1 ตามลำดับ ลักษณะการเลือกของผู้ลี้ภัยพบว่า ร้อยละ 87.6 ของผู้ลี้ภัย เลือกชั้นต้น 1-6 ไม่อยู่กลุ่มสาขาวิชาเดียวกัน เมื่อพิจารณาการเลือก 3 อันดับแรก พบว่า ร้อยละ 46.0 เลือกกลุ่มสาขาวิชาเดียวกัน ร้อยละ 54.1 เลือกแบบกระจาย (ผ่านนโยบายและการศึกษาเปรียบเทียบ, ฝ่ายรายงานการศึกษาของสถิติและวิเคราะห์ภาวะการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2526 : 4-24)

เอกสารสำรงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างประเทศ

เป็นเวลาหลายปีมาแล้วที่นักการศึกษาในต่างประเทศได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาในระบบเปิด (การรับเข้าศึกษาโดยไม่จำกัดจำนวน) และปัญหาของนักศึกษาที่ออกกลางคัน ดังเช่นในปี 1976 เจมส์ อาร์เธอร์ ฮาเซน (James Arthur Hazen 1976 : 125-A) ได้ทำการศึกษารูปแบบใบสมัครและการรับเข้าศึกษาโดยวิธีการสอบแข่งขันในปี 1966 และการเปิดรับโดยเสรี โดยศึกษาด้วยวิธีวิเคราะห์ใบสมัครรับนักศึกษา โดยการสอบแข่งขัน (1966) และการเปิดรับโดยเสรีปี 1975 กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ศึกษา คือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งสมัครเข้าเรียนในมหาวิทยาลัย จำนวน 300 คน โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มแรก จำนวน 150 คน สมัครเข้ามหาวิทยาลัยโดยวิธีการแข่งขันในปี 1966 และอีกกลุ่มหนึ่ง จำนวน 150 คน สมัครเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยโดยวิธีการเปิดรับเข้าศึกษาแบบเสรีในปี 1975 ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยทั้งหมดมีผลการเรียนในระบบมัธยมศึกษาตอนปลาย (เตรียมอุดมศึกษา) ดังนี้คือ เป็นนักเรียนที่มีผลการเรียนดี 50% มีผลการเรียนปานกลาง 70% และมีผลการเรียนต่ำ 80% นอกจากนี้นักศึกษาที่มีผลการเรียนดีจะสมัครเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงดี นักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำจะสมัครเข้าสถาบันในมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงรองลงไป และมหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียงมากจะมีนักเรียนมาสมัครเข้าเรียนมาก เกี่ยวกับผลการเรียนไม่มีความแตกต่างกันในเรื่องเพศ กล่าวคือ ทั้งเพศหญิงและเพศชายมีผลการเรียนไม่แตกต่างกัน

ต่อมาในปี 1977 ปีเตอร์ แมกอีชิน บูชานัน (Peter Mc Eachin Buchanan 1977 : 1915-A) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การเปิดรับแบบไม่จำกัดจำนวนที่มหาวิทยาลัยนิวยอร์ก และความต้องการนักศึกษาระดับปริญญาตรีของเมืองนิวยอร์ก ในปี ค.ศ. 1970 และปี ค.ศ. 1971

ซึ่งงานวิจัยนี้ต้องการศึกษานักศึกษา 2 ปีแรก ที่สมัครเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยนอร์คิงในปี 1970 และนักศึกษาที่เข้าศึกษาในระบบเปิด (ไม่จำกัดจำนวน) ในปี 1971 โดยศึกษาเปรียบเทียบในเรื่องต่อไปนี้ คือ

1. การสมัครเรียน
2. การรับเข้าศึกษา
3. การลงทะเบียนเรียน
4. สถานศึกษาที่มีชื่อเสียงในรัฐนอร์คิง
5. การเปลี่ยนรายวิชาลงทะเบียนเรียน
6. การสอนเสริม
7. ค่าใช้จ่ายในการศึกษาตลอด 6 ปี

ในการสุ่มตัวอย่างประชากรและเก็บข้อมูลจากสถาบันเอกชน 14 สถาบัน และสถาบันของรัฐอีก 14 สถาบัน ในรัฐนอร์คิง ผลการวิจัย พบว่า การสมัครเรียน และการลงทะเบียนเรียนในสถานศึกษาที่ไม่ค่อยมีชื่อเสียงจะมีผู้สมัครถึง 60% เมื่อเปรียบเทียบกับสถาบันที่เป็นของรัฐซึ่งมีผู้สมัครเพียงประมาณ 40% จากการสำรวจเหตุผลพบว่า ลักษณะดังกล่าวเกิดจากปัญหาในเรื่องการกวดวิชาก่อนสอบ รายได้ของนักเรียน และอาชีพการงานของนักศึกษา

และ พอลีน แมรี ฟอลสต์อม (Pauline Marie Falstrom 1981 : 3469-3470-A) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการรับนักศึกษา โดยไม่จำกัดจำนวนในกัวเตมาลา โดยใช้แบบสอบถามวัดคุณค่าและความสนใจกับนักศึกษา จำนวน 252 คน ที่ลงทะเบียนเรียนในคณะวิศวกรรมศาสตร์ และคณะเศรษฐศาสตร์ ผลจากการศึกษาสรุปได้ว่า

1. ควรใช้ข้อทดสอบความสามารถและข้อทดสอบเข้าวี เพื่อเป็นการเตรียมตัวนักศึกษาก่อนเข้าเรียน
2. ควรบอกวิธีแก้ปัญหในการศึกษาแก่นักศึกษา
3. ควรมีการส่งบริการแนะแนวอาชีพให้แก่นักศึกษาทุกคน

นอกจากนี้ แอนนา โรซา เฮอร์นันเดส (Ana Rosa Hernandez 1980 : 4913-A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการเรียนการสอนแบบเปิดในมหาวิทยาลัยเวเนซุเอลา โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้บริหารมหาวิทยาลัยเปิดในประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศอังกฤษ ที่มีระบบการเรียนการสอนต่างกันในเรื่องเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน ผลการวิจัย พบว่า นักการศึกษาไม่ได้ให้ความเห็นที่สอดคล้องกันเลยในเรื่อง จุดมุ่งหมายกิจกรรมของหลักสูตรในระบบเปิด ทั้งนี้

เพราะนักการศึกษา มีความคิดรวบยอด (สังกัป) ในคำว่า "ระบบเปิด" ที่แตกต่างกัน ถึงแม้ว่าหลักสูตรอาจจะมีอิทธิพลต่อผลการเรียนการสอน แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระบบการศึกษา ซึ่งสรุปได้ว่าวิธีการเรียนการสอนที่ต่างกัน ก็จะส่งผลให้มีผลการเรียนการสอนต่างกันด้วย ดังนั้นการพัฒนา ระบบการเรียนการสอนในหลักสูตรระบบเปิดขึ้นอยู่กับ หลักทางการจิตวิทยา การเตรียมตัวของ นักศึกษา ความสนใจ การเข้าร่วมกิจกรรม พื้นฐานการศึกษาเดิม และสื่อการสอนต่าง ๆ หลักสูตร ในระบบเปิดของสถาบันแต่ละแห่งควรวางแผนถึงการนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ของนักศึกษา เป็น สำคัญ

ในปี 1981 ลินดา ไตแอนน์โคช (Linda Dianne Koch 1981 : 103-A) ได้ ทำการศึกษา เกี่ยวกับเรื่องปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเลือกเรียนวิชาในมหาวิทยาลัยเปิด ที่มหา - วิทยาลัยแมริแลนด์ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างประชากรซึ่งเป็นนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาของประเทศ อังกฤษ จำนวน 862 คน ผลจากการวิจัย พบว่า

1. นักศึกษาที่ต้องการเรียนในมหาวิทยาลัยเปิดเพราะวิชาที่เรียนสามารถยืดหยุ่น ได้ และมีอิสระในการเข้าเรียนและเลือกวิชาการศึกษา
2. การโฆษณาประชาสัมพันธ์ทางวิทยุและโทรทัศน์ มีส่วนช่วยให้นักศึกษาเลือก เรียนในระบบการเรียนการสอนแบบเปิดมากขึ้น
3. นักศึกษาในระบบเปิดจะเลือกเรียนรายวิชาที่ช่วยส่งเสริมวิทยฐานะและอัตรา เงินเดือนให้สูงขึ้น ส่วนนักศึกษาในระบบจำกัดรับจะมีเหตุผลด้านค่าใช้จ่ายในการเลือกเข้าเรียน ในสถานศึกษา .
4. นักศึกษาในระบบเปิดจะมีอายุมากกว่านักศึกษาที่เรียนในระบบจำกัดรับซึ่ง สรุปได้ว่า มหาวิทยาลัยควรจัดหลักสูตรการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษา และควรขยายการ เปิดหลักสูตรใหม่ในมหาวิทยาลัยเปิดให้กว้างขวางยิ่งขึ้นในทุกมหาวิทยาลัย โดยใช้เกณฑ์เดียวกัน

นอกจากนี้ยังมีผลงานวิจัยของ ชาลส์ วาเลนไทน์ เอแมน (Charles Valentine Ehmman 1977 : 7166-7-A) ซึ่งได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการรับนักศึกษา โดยไม่จำกัดจำนวนและ การเลือกอาชีพของนักศึกษา โดยทำการศึกษา ณ มหาวิทยาลัยแห่งภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่ง ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างจากนักศึกษาที่ออกกลางคันในหลาย ๆ อาชีพ และพิจารณาเกี่ยวกับเรื่อง เพศ อายุ บิดา มารดา ฐานะทางเศรษฐกิจ สังคม ภูมิการศึกษาเดิมอิทธิพลจากผู้อื่น ผลจากการวิจัย พบว่า

1. การเลือกอาชีพของนักศึกษามีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับเรื่องอายุ เพศ ภูมิสำเนา วุฒิการศึกษา เติม รายได้ของครอบครัว การศึกษาของบิดา มารดา และอิทธิพลจากผู้อื่น

2. การออกกลางคืนของนักศึกษามีความสัมพันธ์อย่างมากกับสภาพครอบครัวของนักศึกษา อายุ ภูมิสำเนา รายได้ของครอบครัว สภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป อาชีพ เติม และตลอดจนการคัดการศึกษาของมหาวิทยาลัย

3. สรุปได้ว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เลือกเรียนสาขาวิชาตามพื้นฐาน วุฒิการศึกษา เติมและสภาพแวดล้อมทางสังคม และนักศึกษาหญิงมักจะเลือกเรียนในหลักสูตรวิชาอาชีพ นอกจากนั้นการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร วิชาที่เรียน จะคำนึงถึงพื้นฐานอัตราเงินเดือนที่จะได้รับเป็นสำคัญ

และในปี 1977 โมฮัมหมัด เปตาฟา (Mohammad Paydrifar 1977 : 3322-A-3323-A) ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาวิเคราะห์ตัวแปรต่าง ๆ ที่มีผลต่อการศึกษานักศึกษาหลักสูตร 2 ปี ที่ออกกลางคืน การศึกษาดังกล่าวมุ่งศึกษาวิเคราะห์ตัวแปรต่าง ๆ ที่มีผลต่อการออกกลางคืนของนักศึกษา ผลของการศึกษาพบว่า องค์ประกอบต่อไปนี้จะมีผลต่อการออกกลางคืนของนักศึกษา ยกเว้นเพศ และเชื้อชาติเท่านั้น คือ

1. สถานภาพของครอบครัว
2. ความสมบูรณ์ทางด้านจิตใจ
3. เพศ
4. เชื้อชาติ
5. สถานภาพการสมรส
6. ระดับแรงจูงใจในการศึกษา
7. ผลการเรียนที่ได้รับ
8. ความพึงพอใจในสถาบันที่ตนศึกษา

ต่อมาในปี 1979 วิลเลียม คริฟตัน เบนเนต (William Clifton Bennett 1979 : 6561-A) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การออกกลางคืน การหยุดเรียน และการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา การศึกษาดังกล่าวเน้นศึกษาในเรื่องการออกกลางคืน การหยุดเรียนและการศึกษาต่อของนักศึกษาใน Freed-Hardeman College ซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาระดับปริญญาตรี ผลของการศึกษา

พบว่า นักศึกษาที่ออกกลางคันหยุดเรียน และที่ยังคงศึกษาต่อมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในเรื่องของสัมฤทธิ์ผลของการศึกษาและเข้าวัดปฏิบัติบุญและนอกจากนี้ยังพบว่า สิ่งที่มีอิทธิพลต่อการออกกลางคันและการหยุดเรียน คือ ทัศนคติทางการเมืองและสังคม อิทธิพลจากผู้ปกครองตลอดจนพื้นฐานของความรู้เดิมของนักศึกษาด้วย

และในปี 1979 เช่นกัน โรนัลด์ เออร์วิน ไดเตอริค (Ronald Erwin Diederichs 1979 : 2498-A) ได้ศึกษาสำรวจเรื่องเกี่ยวกับบุคลิกภาพของนักศึกษาประจำกรค่าสตร์ที่ออกกลางคันในวิทยาลัยระดับอุดมศึกษา 2 สถาบัน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างประจำกรจากนักศึกษาระดับอุดมศึกษา 2 สถาบันที่อยู่ในเมือง ได้แก่ วิทยาลัยของรัฐ กับวิทยาลัยเอกชน ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับเชื้อชาติ และเพศ มีความสำคัญต่อการศึกษาต่ออย่างมีนัยสำคัญ และอีกประการหนึ่งคือ องค์ประกอบที่บ่งชี้ถึงสาเหตุที่ออกกลางคัน หรือการศึกษาต่อ ได้แก่ ชื่อเสียงและการจัดระบบการศึกษาอย่างเหมาะสมของสถาบัน

งานวิจัยของนักการศึกษาอีกท่านหนึ่ง คือ จอห์น อเลน รูช (John Alen Roush 1979 : 1307-A) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องความล้มเหลวเปล่านั้นทางการศึกษาของนักศึกษาที่กำลังศึกษาและนักศึกษาที่กำลังศึกษาและนักศึกษาที่ออกกลางคัน กลุ่มประชากรตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ นักศึกษาในมหาวิทยาลัยไมอามีที่ออกกลางคันในปี 1975, 1976 และ 1977 จำนวน 318 คน ผลจากการศึกษาพบว่า

1. สาเหตุของการออกกลางคัน เป็นผลจากการที่นักศึกษาไม่ใช้บริการให้คำปรึกษา
2. สภาพแวดล้อมการเข้ากลุ่มสมาคมกับเพื่อนในมหาวิทยาลัย มีผลทำให้นักศึกษาออกกลางคินน้อยลง
3. นักศึกษาที่มีผลการเรียนเฉลี่ยต่ำกว่า 2.0 ในภาคแรกของการศึกษามีแนวโน้มที่จะออกกลางคัน
4. ประโยชน์ของวิชาเอกที่เรียนมีน้อย โดยเฉพาะสำหรับเพศหญิง จึงทำให้เพศหญิงมีแนวโน้มที่จะออกกลางคินมากกว่าเพศชาย
5. นักศึกษาที่เดินทางกลับไปเยี่ยมบ้านทุก ๆ วันสุดสัปดาห์ มีแนวโน้มของการออกกลางคินสูง

นอกจากนี้ยังพบอีกว่า มีประมาณ 50% ของนักศึกษาที่คิดว่าล่าช้าวิชาที่เรียนนั้น ไม่
มีประโยชน์จึงลาออกไปเพื่อเรียนในล่าช้าวิชาที่ตนถนัดหรือสนใจ

และในปี ค.ศ. 1979 อีกเช่นกัน โรเบิร์ต จอห์น แฮสสมิลเลอร์ (Robert John
Hassmiller 1979 : 3144-A) ก็ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของนักศึกษาของนักศึกษา
และสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อนักศึกษาที่กำลังศึกษาและนักศึกษาที่ออกกลางคันในระบบเปิดของ
วิทยาลัยชุมชนในการศึกษาตั้งกล่าวว่าได้ศึกษาพื้นฐานของนักศึกษาที่ออกกลางคัน โดยการใช่แบบทดสอบ
สภาพสิ่งแวดล้อมทางการศึกษาและบุคลิกภาพ กลุ่มตัวอย่างประชากร ได้แก่ นักศึกษาที่สอบผ่านทุก
ระดับ และนักศึกษาที่ออกกลางคันจำนวน 729 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. อัตราการออกกลางคันของหลักสูตรทุกรายวิชาเฉลี่ย 43.5%
2. เมื่อเปรียบเทียบนักศึกษาที่ปิดตัวเองและปิดสิ่งแวดล้อมระหว่างนักศึกษากำลังศึกษาอยู่ และนักศึกษาที่ออกกลางคัน จะเลือกเรียนคณะล่าช้าวิชาต่างกัน
3. ผลกระทบระหว่างนักศึกษาที่ปิดตัวเองกับปิดสิ่งแวดล้อมในทุกคณะวิชา มีความแตกต่างกัน นักศึกษาที่ปิดตัวเอง เป็นสำคัญจะมีความต้องการศึกษาต่อ
4. นักศึกษาที่มีความเข้าใจในความต้องการของตนเองจะช่วยลดปัญหาการออกกลางคัน
5. การปิดหลักสูตรและใช้วิธีการเรียนการสอน มีผลต่อการออกกลางคันของนักศึกษา

ต่อมาในปี ค.ศ. 1980 ซูซาน แพตต.เซีย มาตินสัน (Susan Patricia
Martinson 1980 : 127-A) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างนักศึกษปีที่ 1
ที่ออกกลางคัน กับนักศึกษาที่กำลังศึกษาในมหา วิทยาลัยแคนซัส ทั้งนี้เนื่องจากมีนักศึกษาออกกลาง
คันและตกซ้ำขึ้นมาก เช่น ในปี 1977 มีนักศึกษาปี 1 ประมาณ 3,074 คน มีนักศึกษาที่ออกกลาง
คัน 56 คน และสอบตกต้องลงทะเบียนเรียนซ้ำ 220 คน ในการศึกษาถึงสาเหตุดังกล่าวได้ทำ
การศึกษาถึง ภูมิหลัง และคุณลักษณะของนักศึกษาสิ่งแวดล้อมในสถาบันโดยใช้แบบสอบถาม และ
วิธีสัมภาษณ์ผลการศึกษาพบว่า สาเหตุของการออกกลางคันของนักศึกษาที่ลาออกไปและนักศึกษาที่
ยังคงศึกษาต่อไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ และประเด็นที่สำคัญ พบว่า ปัญหาเรื่องการเงิน
กับการย้ายสถานศึกษา เป็นสาเหตุแรกของการออกกลางคัน อีกประเด็นหนึ่ง คือ นักศึกษาที่ออกกลาง
คัน และนักศึกษาที่ยังคงศึกษาต่อ มีความเห็นพอใจต่อระบบการเรียนการสอนของมหา วิทยาลัย

ต่อมา ฮัลเบิร์ต เอ็กเกน เจอาร์ จอห์นสัน (Albert Eugene JR. Johnson 1981 : 569-A 570-A) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความลุ่มเปลา่ของนักศึกษาปีที่ 1 ในมหาวิทยาลัย บากเกอร์ โดยศึกษาความแตกต่างระหว่างนักศึกษาที่ยังคงศึกษาต่อ และนักศึกษาที่ออกกลางคันในปี 1975, 1977 และ 1978 จุดประสงค์ของการศึกษาดังกล่าว มุ่งที่จะวิเคราะห์และสรุปเกี่ยวกับปัญหาการออกกลางคัน โดยศึกษาถึง เรื่องสถานภาพทางการเงิน สถานภาพทางสังคม แรงจูงใจ และความล้มเหลวทางวิชาการของนักศึกษา กลุ่มประชากรตัวอย่างที่ใช้ศึกษา ได้แก่ นักศึกษาใหม่ในมหาวิทยาลัยบากเกอร์ ในปี 1975, 1977 และ 1978 จำนวน 276 คน หรือ 63% และเป็นนักศึกษาที่ยังคงศึกษาต่อ เป็นนักศึกษาที่ถอนชื่อและล่นสิทธิ์ 69 คน หรือ 16% และเป็นนักศึกษาออกกลางคันก่อนขึ้นปี 2 95 คน หรือ 21% รวมทั้งหมด 440 คน ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่สำคัญที่มีผลทำให้นักศึกษาออกกลางคัน ผลการเรียนสถานภาพทางอาชีพของผู้ปกครอง ค่านิยมของผู้ปกครองที่มีต่อสถาบันการศตลนใจ เลือกเรียนวิชาชีพ อาจารย์ที่ปรึกษา และการพบปะปรับตัวเข้ากับกลุ่ม

และในปีเดียวกันที่ ฮัลเบิร์ต เอ็กเกน เจอาร์ จอห์นสัน (Albert Eugene JR. Johnson) ทำการศึกษานั้น เอ็ดวาร์ด มอริสัน เมเยอร์ (Edward Morrison Mayers 1981 : 105-A) ได้ทำการศึกษาวิเคราะห์และเปรียบเทียบนักศึกษาที่ออกกลาง คณขนิตถาวรและนักศึกษาที่ออกกลางคณชั่วคราวเนื่องจากย้ายที่เรียน และการหยุดเรียน รวมทั้งนักศึกษาที่ยังคงศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย St. Cloud State University รัฐมินเนสโซต้า ผลจากการศึกษาดังกล่าวพบว่า นักศึกษาที่มีความสามารถสูงในวิชาชีพที่ตนเรียนจะออกกลางคณขนิตถาวรต่ำ และยังคงพบอีกว่า ผู้ปกครองของนักศึกษา กลุ่มที่ออกกลางคณขนิตถาวรจะมีพื้นฐานการศึกษาต่ำกว่ากลุ่มอื่น ๆ และพื้นฐานการศึกษาของผู้ปกครอง นักศึกษากลุ่มที่ยังคงศึกษาต่อจะมีพื้นฐานการศึกษาสูง นอกจากนี้นักศึกษาที่ออกกลางคณขนิตถาวร จะมีการพัฒนา เป้าหมายการศึกษา โดยเฉพาะในวิชาชีพและวิชาที่เรียนน้อยกว่ากลุ่มนักศึกษาที่ยังคงศึกษาต่อและกลุ่มนักศึกษาที่ออกกลางคณขนิตถาวรจะไม่ค่อยเห็นความจำเป็นหรือคุณค่าของการศึกษา

และต่อมา เดนนิส โยเซฟ ดัลเนียก (Dennis Joseph Dulniak 1982 : 3455-A-3456-A) ได้ทำการศึกษาการสำรวจเหตุผลของการออกกลางคณของนักศึกษาปีที่ 1 ในมหาวิทยาลัยมอนทานา โดยใช้ข้อมูลที่มีมหาวิทยาลัยได้เสนอรวบรวมไว้ การศึกษาดังกล่าวใช้กลุ่มตัวอย่างข้อมูลของนักศึกษาใหม่จำนวน 1,159 คน ซึ่งเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยมอนทานา ในปี 1977, 1978 และ 1979 ซึ่งนักศึกษาใหม่มีอัตราการออกกลางคณ 31.4% และอีก 68.6% เป็นนักศึกษาที่ยังคงศึกษาต่อ

ผลจากการศึกษาพบว่า อัตราการออกกลางคันของนักศึกษาชายมากกว่านักศึกษาหญิง และนักศึกษาที่มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียนจะมีอัตราออกกลางคันสูง และนักศึกษาที่ไม่สามารถจะตัดสินใจเลือกเรียนวิชาใดจะมีอัตราการออกกลางคันสูงกว่านักศึกษาที่เลือกเรียนในวิชาที่ตนเองชอบและถนัด

จากผลงานการวิจัยที่กล่าวมานี้แสดงให้เห็นว่า ปัญหานักศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่ออกกลางคัน เป็นปัญหาที่ได้รับความสนใจอย่างกว้างขวาง ทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยเฉพาะในต่างประเทศได้มีการศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาในระบบเปิด (การรับไม่จำกัดจำนวน) และสาเหตุของปัญหาของการออกกลางคันของนักศึกษากันอย่างละเอียด ผลของการศึกษาดังกล่าวได้แจ่มแจ้งและชี้ให้เห็นถึงสภาพการศึกษาระบบการเรียน ระบบการสอนในระบบเปิดหลายลักษณะ รวมทั้งองค์ประกอบของสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าผลของการศึกษาดังกล่าวถึงแม้ว่าจะ เป็นผลงานวิจัยเกี่ยวกับระบบการเรียนการสอนในระบบเปิด และสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษาในต่างประเทศ แต่ก็อาจจะเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ นักศึกษาในมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยเปิด (รับไม่จำกัดจำนวน) ออกกลางคันก็ได้ ซึ่งผู้วิจัยจะนำมากล่าวในบทต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย